

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

**КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО
ПЕРЕМІЩЕНОЇ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСТВА**

Виконав: магістрант 2-го курсу, групи 8.2312-ср
спеціальності 231 «Соціальна робота»
освітньо-професійної програми
«Соціальна робота»
В.О. Буренков

Керівник: доцент кафедри філософії,
публічного управління та соціальної роботи,
доцент, к.психол.н. Бойко Г.В.

Рецензент: доцент кафедри філософії,
публічного управління та соціальної роботи,
доцент, к.філос.н. Маловічко О.В.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціології та управління
Кафедра філософії, публічного управління та соціальної роботи
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 231 «Соціальна робота»
Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи

_____ Т.І.Бутченко

«_____» _____ 2023

року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРАНТУ

Буренкову Владиславу Олександровичу

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи Соціальна робота із залучення внутрішньо переміщеної
молоді до волонтерства

керівник роботи Бойко Ганна Валентинівна, к.психол.н., доцент,

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «01» травня 2023 року № 646-с

2. Строк подання студентом роботи 6 грудня 2023 року

3. Вихідні дані до роботи Лях Т. Л. Менеджмент волонтерських груп від А до Я : навч.-метод. посіб. / за ред. Т. Л. Лях ; авт.-кол. : З. П. Бондаренко, Т. В. Журавель, Т. Л. Лях та ін. Київ : Версо-04, 2012. 288 с.; Бондаренко А., Вдовцов Ю. Посібник по роботі з волонтерами. Київ, 2021. 164 с.; Горєлов Д. М., Корнієвський О. А. Волонтерський рух : світовий досвід та українські громадянські практики (аналітична доповідь). Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2015. 36 с.; Заверико Н. В. Основи управління діяльністю волонтерів : посібник для керівників волонтерських груп та програм. Запоріжжя, 2004. 25 с.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1. Проаналізувати історію дослідження соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. 2. Здійснити уточнення основних понять дослідження: «соціальна робота», «волонтерство», «залучення», «молодь», «місцева молодь», «внутрішньо переміщена молодь». 3. Проаналізувати принципи та методи дослідження соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. 4. Дослідити соціально-психологічні особливості місцевої та внутрішньо переміщеної молоді і мотивування до волонтерства і методи їх залучення до волонтерської діяльності в громадських та благодійних організаціях. 5. Проаналізувати загальні характеристики соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. 6. Виявити специфіку застосування школи

волонтера як технологія соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. 7. Проаналізувати застосування технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства у БО «БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС». 8. Розробити рекомендації щодо розвитку технологій соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) 18 рисунків _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Бойко Г.В., доцент кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	16.05.2023	16.05.2023
Розділ 2	Бойко Г.В., доцент кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	28.08.2023	28.08.2023
Розділ 3	Бойко Г.В., доцент кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	10.10.2023	10.10.2023

7. Дата видачі завдання 10 травня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи	Березень – квітень 2023	виконано
2.	Бібліографічний пошук	Травень 2023	виконано
3.	Розробка основних положень роботи	Червень 2023	виконано
4.	I розділ	Червень – серпень 2023	виконано
5.	II розділ	Серпень – жовтень 2023	виконано
6.	III розділ	Жовтень – листопад 2023	виконано
7.	Систематизація висновків	Листопад – грудень 2023	виконано
8.	Нормоконтроль	Листопад – грудень 2023	виконано

Студент _____ В.О. Буренков

Керівник роботи _____ Г.В. Бойко

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ О.С. Маліновська

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається з 83 сторінок, 75 позицій у списку літератури, 18 рисунків, 1 додатку.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА, ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, ВОЛОНТЕРСТВО, ЗАЛУЧЕННЯ, МОЛОДЬ, МІСЦЕВА МОЛОДЬ, ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНА МОЛОДЬ

Метою дослідження є проаналізувати технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

Об'єкт дослідження – внутрішньо переміщена молодь.

Предмет дослідження – соціальна робота із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

Методи дослідження: аналіз, синтез, дедукція, індукція, опитування.

Гіпотеза: цілеспрямована соціальна робота може збільшити зацікавлення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства та сприяти її позитивній соціалізації в новому середовищі.

Висновки: 1. Результати проведеного дослідження, дозволяють стверджувати, що волонтерство є ефективним інструментом для соціальної інтеграції внутрішньо переміщеної молоді. Воно дозволяє цій групі населення адаптуватися до нових умов життя, набути нових знань і навичок, а також внести свій внесок у розвиток суспільства.

2. Для успішного залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства необхідно розробляти та впроваджувати спеціальні програми, які враховують їхні потреби та унікальність. Такі програми повинні бути спрямовані на: адаптацію до нових умов життя; набуття нових знань і навичок; розвиток особистості та кар'єри; здійснення внеску в розвиток суспільства.

3. Важливо також використовувати інноваційні технології для залучення внутрішньо переміщеної молоді, а також розвивати партнерство з громадськими організаціями, державними установи та бізнес-сектором, які дотичні до вирішення соціальних проблем.

SUMMARY

The qualification work consists of 83 pages, 75 items in the bibliography, 18 figures, 1 appendix.

SOCIAL WORK, SOCIAL WORK TECHNOLOGIES, VOLUNTEERISM, INVOLVEMENT, YOUTH, LOCAL YOUTH, INTERNALLY DISPLACED YOUTH

The aim of the research is to examine the social work technologies involving the engagement of internally displaced youth in volunteering.

Research Object – internally displaced youth.

Research Subject – social work involving the engagement of internally displaced youth in volunteerism.

Research Methods: The research employs analysis, synthesis, deduction, induction, and surveys as the primary methods.

Hypothesis: Purposeful social work can increase the interest of internally displaced youth in volunteering and contribute to their positive socialization in a new environment.

Conclusions: 1. The results of the conducted research allow asserting that volunteering is an effective tool for the social integration of internally displaced youth. It enables this population group to adapt to new living conditions, acquire new knowledge and skills, and contribute to the development of society.

2. For successful engagement of internally displaced youth in volunteering, it is necessary to develop and implement special programs that take into account their needs and uniqueness. Such programs should focus on adaptation to new living conditions, acquiring new knowledge and skills, personal and career development, making a contribution to the development of society.

3. It is also important to use innovative technologies to engage internally displaced youth and to develop partnerships with non-governmental organizations, governmental institutions, and the business sector involved in addressing social issues.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЇ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСТВА.....	10
1.1. Історія дослідження соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.....	10
1.2. Уточнення основних понять дослідження: «соціальна робота», «технології соціальної роботи», «волонтерство», «залучення», «молодь», «місцева молодь», «внутрішньо переміщена молодь».....	15
1.3. Принципи та методи дослідження соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.....	19
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЇ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСТВА	24
2.1. Соціально-психологічні особливості місцевої та внутрішньо переміщеної молоді і методи її залучення до волонтерської діяльності в громадських та благодійних організаціях.....	24
2.2. Загальна характеристика соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.....	32
2.3. Школа волонтера як технологія соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства	38
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЇ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСТВА.....	43
3.1. Порівняльний аналіз застосування технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства у БО «БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС».....	43
3.2. Рекомендації щодо розвитку технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.....	66
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	76
ДОДАТКИ.....	84

ВСТУП

Актуальність дослідження. Волонтерська діяльність в наш час займає важливе місце в наданні соціальної допомоги як військовим, так і внутрішньо переміщеним особам, які опинилися в скрутному становищі, зумовленою військовою агресією зі сторони РФ. При цьому волонтерська діяльність залишається просоціальною у своїй суті та саме тому вона спрямована на розвиток найкращих людських якостей. Важливо, щоб формування внутрішньо переміщеної молоді та школярів сприяло включенню її до суспільних процесів. Одним з важливих засобів для цього є участь у просоціальній діяльності, спрямованій на допомогу тим, хто її потребує.

Соціальна робота із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства є добрим помічником у вирішенні цих питань. Вони допомагають організувати молодь ВПО, сформувати їх як майбутніх професійних спеціалістів та зробити їх мобільними, соціально активними у своєму житті.

Вітчизняні та іноземні науковці досліджували різні аспекти сучасного волонтерства в Україні. В роботах вчених, таких як О.В. Безпалько, Н.В. Заверико, Н.Д. Янц висвітлюються питання про походження терміну «волонтерство» та визначаються напрями та особливості волонтерської діяльності в Україні. Зміст і форми волонтерства в суспільстві аналізуються у працях К.О. Безпалової, О.Г. Зими, Т.Л. Лях, І.Д. Звереві.

Багато вчених зосередили свою увагу на вивченні різних аспектів залучення молоді до волонтерства. Наприклад, дослідження активно розглядали різні аспекти волонтерства в контексті підтримки внутрішньо переміщених осіб в Україні, визначали їхню роль у соціальній інтеграції, наданні соціальної підтримки та сприянні адаптації до нових умов життя. Ці дослідження також підкреслювали важливість волонтерської діяльності як засобу реінтеграції та підтримки внутрішньо переміщених осіб у суспільство. Зарубіжні науковці, такі як Р.О. Лінч, С.Р. Маккарлі та Л.П. Питка, внесли значний внесок у розвиток теорії волонтерства, розробку його теоретичних та

методологічних засад, визначивши сутність, ознаки, особливості, напрями та принципи волонтерської роботи. Головною метою в соціальної роботи є сприяння створенню найліпших умов життєдіяльності людини. Важливим завданням соціальної роботи гармонізація та узгодження соціальних потреб людини та суспільства. Практичним механізмом реалізації соціальної політики є соціальна робота. Для ефективної діяльності соціальної роботи дуже важливо знати та вміло використовувати технології соціальної роботи з залучення місцевої та внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

Соціальна робота із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства в Україні потребують детального дослідження. Тому що від професійних знань потенційних волонтерів залежить якість надання допомоги різним групам населення в Україні.

Також значна кількість добровольців (волонтерів) займається соціальною роботою в різних організаціях, наприклад у недержавних та державних організаціях. Тому, можна казати, що в багатьох регіонів України велику роль в організації та проведенні соціальної роботи відводиться волонтерам. Цим пояснюється, актуальність даного дослідження.

Проблемна ситуація полягає в тому, що внутрішньо переміщена молодь, яка опинилася в складних життєвих обставинах внаслідок військової агресії Росії проти України, потребує соціальної підтримки та допомоги в інтеграції до нового середовища. Волонтерська діяльність може стати важливим інструментом для їхньої соціальної інтеграції. Проте, щоб вона була успішною, необхідно розробити ефективні технології залучення молоді до волонтерства. Навчання соціальним, професійним навичкам, інформаційна освіта та тренінги з культурного розуміння можуть покращити волонтерську взаємодію та допомогти вирішити проблему соціальної ізоляції внутрішньо переміщеної молоді.

Об'єктом дослідження є внутрішньо переміщена молодь.

Предмет дослідження – соціальна робота із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

Метою дослідження є проаналізувати технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

Згідно з метою маємо такі завдання:

- проаналізувати історію дослідження соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства;
- здійснити уточнення основних понять дослідження: «соціальна робота», «волонтерство», «залучення», «молодь», «місцева молодь», «внутрішньо переміщена молодь»;
- проаналізувати принципи та методи дослідження соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства;
- дослідити соціально-психологічні особливості місцевої та внутрішньо переміщеної молоді і мотивування до волонтерства і методи їх залучення до волонтерської діяльності в громадських та благодійних організаціях;
- проаналізувати загальні характеристики соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства;
- виявити специфіку застосування школи волонтера як технологія соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства;
- проаналізувати застосування технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства у БО «БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС»;
- розробити рекомендації щодо розвитку технологій соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що:

Розроблені рекомендації нададуть можливість розвинути сучасні технології з інтеграції внутрішньо переміщеної молоді до суспільного життя через залучення їх до волонтерського руху;

Виявлено специфіку технології організації та проведення Школи волонтерів з інтеграції та навчання базовим навичкам внутрішньо переміщеної молоді на базі БО «БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС».

Гіпотеза: Цілеспрямована соціальна робота може збільшити зацікавлення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства та сприяти її позитивній соціалізації в новому середовищі.

Апробація роботи. Результати дослідження було представлено на таких конференціях, опубліковано у тезах та статтях:

– XIV університетська науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих учених «Молода наука-2021»: «Роль школи волонтерства у формування професійної культури у майбутніх волонтерів»;

– XV університетська науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих учених «Молода наука-2022»: «Роль волонтерів в наданні соціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам в сучасній Україні»;

– XII Міжнародної наукової конференції «Соціальне прогнозування та проектування майбутнього країни: зміни глобальної безпеки як виклик миротворенню та медіації» (10 червня 2022 року, м. Запоріжжя): «Сучасне значення молодіжного волонтерства в наданні соціальної допомоги постраждалим від військової агресії в Україні»;

– XVI університетської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих учених «Молода наука-2023»: «Роль волонтерства у підготовці молоді до трудової діяльності»;

– Стаття у «Науковому журналі Хортицької національної академії. Scientific Journal of Khortytsia National Academy»: «Групова соціальна робота з залучення школярів та студентської молоді до волонтерства» (2022).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури і додатків.

РОЗДІЛ 1

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЇ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСТВА

1.1. Історія дослідження соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства

В сучасній Україні здійснюються активні наукові дослідження питань, пов'язаних з волонтерською діяльністю. Так, якщо розглянути сферу наукових інтересів Т.Л. Лях, то вона авторка багатьох наукових робіт, наприклад, разом з іншими авторами (З.П.Бондаренко, Т. В. Журавель, Т. Л. Лях, К.В. Сергеева, Т.П. Спіріна, Н.Є Тимошенко) навчального-методичного посібника під назвою «Менеджмент волонтерських груп від А до Я» [41, с.24]. В цій роботі є 3 розділи та висновки. Перший присвячений питанню теоретичних основ волонтерської діяльності, другий розділ присвячений питанню забезпечення діяльності волонтерських рухів та третій розділ присвячений підготовки координаторів діяльності волонтерських груп. Т.Л. Лях також досліджувала тему видів мотивації до волонтерської діяльності та теми історичних засад соціально-педагогічної діяльності волонтерів за кордоном. Зазначені роботи були проаналізовані в дипломній роботі та використані в підрозділі 2.3., а саме в розробці плану організації школи волонтерів як закладу професійного навчання місцевої молоді та зі статусом ВПО.

З. П. Бондаренко, розглядаючи різні підходи до визначення волонтерства, що часто розуміється як «добровільна діяльність», вказує на те, що науковці розуміють цей феномен як благодійну діяльність, яку фізичні особи проводять на принципах безприбуткової праці, без заробітної плати чи прагнення до службового просування, на користь добробуту та процвітання спільноти і суспільства взагалі. Крім того, автор пропонує розглядати добровільницьку діяльність як таку, що базується на ідеях безкорисливого служіння гуманним

ідеалам людства і не має на меті отримання прибутку, заробітної плати або кар'єрного зростання. Також відзначено, що задоволення особистих і соціальних потреб можливе завдяки наданню допомоги іншим людям. У своєму визначенні терміну «волонтер», автор описав його як добровольця та громадянина, що активно приймає участь у вирішенні соціально значущих проблем через надання безоплатної праці. Він також визначив роль волонтерства у функціонуванні громадських організацій, його важливу форму громадянської активності та сприяння національній ідеї милосердя та благодійності [41, с. 15]. Цю концепцію використано при аналізі різних тлумачень поняття «волонтерство» для більш точного визначення його сутності.

У кваліфікаційній роботі магістра було проаналізована робота. І. Зверєвої та Г. Лактіонової під назвою «Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проектів». Наприклад, І. Д. Зверєва розглядає волонтерський рух як благочинну діяльність, яку виконують фізичні особи на засадах безкорисливої діяльності, без отримання заробітної плати чи просування по службі, на користь благополуччя та процвітання спільнот та суспільства в цілому. Також особа, яка надає безоплатну соціальну допомогу та послуги інвалідам, хворим особам та групам, що опинилися в складній життєвій ситуації, вважається волонтером [52, с. 25]. Проаналізувавши роботу цих авторів, можна сказати, що школа волонтерів є волонтерським рухом, який навчає майбутніх волонтерів реалізовувати соціально важливі проекти за допомогою професійної підготовки та мотивації місцевої молоді та зі статусом ВПО.

Також було проаналізовано посібник для керівників волонтерських груп та програм авторкою Н. В. Заверико на тему «Основи управління діяльністю волонтерів» [25].

В аналітичній доповіді авторів Д. М. Горелова та О. А. Корнієвського на тему «Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики» було проаналізовано в дослідницькій роботі в розділі 2.2., а саме

особливості технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства на практиці вітчизняних та закордонних практик [22].

У науковій роботі авторів О. Г. Зима та В. О. Підгайна на тему «Особливості волонтерства та його розвиток в Україні» було проаналізовано історичний розвиток волонтерської діяльності в Україні, що одночасно впливало на вдосконалення технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства [50].

У кваліфікаційній роботі магістра була проаналізоване дослідження Н.Д.Янц, присвячене розкриттю засад діяльності волонтерів. Відповідні результати цього дослідження були використані під час написання розділу 2.3., а саме в питанні значущості волонтерської діяльності на розв'язання соціальних проблем в українському суспільстві [73].

Також у науковій роботі авторів А. Бондаренко та Ю. Вдовцова під назвою «Посібник по роботі з волонтерами» було проаналізовано перелік найкращих практик волонтерських програм, що були використані під час написання розділу 3.1., а саме в порівняльному аналізі застосування технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства у БО«БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС» [9].

Таким чином проаналізувавши історію дослідження технологій соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства, можна зробити висновок, що в соціальній роботі велику роль грає створення ефективних в практичному застосуванні технологій, які допоможуть залучити більшу кількість із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства та позитивно вплине на адаптацію внутрішньо переміщеної молоді до території в якій він тимчасово проживає. Крім цього треба зазначити, що технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства недостатньо дослідженні в нашій країні, що потребує подальшого дослідження.

Дослідження соціальної роботи із залученню внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства в Україні розпочалося в 2014 році, після початку

російсько-української війни. У цей період було проведено кілька досліджень, які вивчали особливості волонтерства з внутрішньо переміщеними особами, в тому числі і молоддю.

У 2015 році було проведено дослідження «Соціальна робота з внутрішньо переміщеною молоддю в Україні: стан та перспективи», в якому розглядалися виклики та перспективи соціальної роботи з внутрішньо переміщеною молоддю, в тому числі і в сфері волонтерства.

У 2016 році було проведено дослідження «Волонтерство як форма соціальної адаптації внутрішньо переміщеної молоді», в якому аналізувався вплив волонтерства на соціальну адаптацію внутрішньо переміщеної молоді.

У 2017 році було проведено дослідження «Волонтерство з внутрішньо переміщеними особами в Україні: досвід та перспективи», в якому вивчався досвід реалізації волонтерських програм і проектів з підтримки внутрішньо переміщених осіб в Україні.

У 2018 році було проведено дослідження «Соціальна робота з внутрішньо переміщеною молоддю в умовах воєнного конфлікту: виклики та перспективи», в якому аналізувалися виклики та перспективи соціальної роботи з внутрішньо переміщеною молоддю в умовах воєнного конфлікту.

У 2019 році було проведено дослідження «Вплив волонтерства на соціальну інтеграцію внутрішньо переміщеної молоді», в якому розглядався вплив волонтерства на соціальну інтеграцію внутрішньо переміщеної молоді. У 2020 році було проведено дослідження «Волонтерство з внутрішньо переміщеними особами в умовах COVID-19», в якому розглядалися особливості волонтерства з внутрішньо переміщеними особами в умовах пандемії COVID-19.

У 2022 році було проведено дослідження «Соціальна робота з внутрішньо переміщеною молоддю в умовах воєнного конфлікту: нові виклики та перспективи», в якому аналізувалися нові виклики та перспективи соціальної роботи з внутрішньо переміщеною молоддю в умовах воєнного конфлікту.

Ці дослідження показали, що волонтерство є ефективним інструментом соціальної адаптації та інтеграції внутрішньо переміщеної молоді. Волонтерство допомагає внутрішньо переміщеним молодим людям адаптуватися до нових умов життя, знайти нове місце в суспільстві, а також розвинути свої навички та потенціал.

У 2023 році дослідження соціальної роботи із залученню внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства тривають. У фокусі досліджень перебувають такі теми, як:

- Вплив волонтерства на психологічне здоров'я внутрішньо переміщеної молоді;
- Вплив волонтерства на освітню та професійну адаптацію внутрішньо переміщеної молоді;
- Вплив волонтерства на соціальну інтеграцію внутрішньо переміщеної молоді в нові громади;
- Міжнародний досвід волонтерства з внутрішньо переміщеними особами.

Завершуючи аналіз історії дослідження соціальної роботи з проблеми залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства, можна визначити, що цей напрямок науки та практики постійно розвивається та динамічно адаптується до змін у сучасному соціумі.

Еволюція досліджень свідчить про зростання усвідомлення важливості проблеми та її актуальності у сучасному світі. З роками виникають нові виклики, пов'язані зі змінами в соціально-економічному середовищі, політиці та культурі. Разом із тим, з'являються нові можливості для розвитку програм та стратегій залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерської діяльності.

1.2. Уточнення основних понять дослідження: «соціальна робота», «технології соціальної роботи», «волонтерство», «залучення», «молодь», «місцева молодь», «внутрішньо переміщена молодь»

У кваліфікаційній роботі магістра використовується сукупність понять, провідні з яких – «соціальна робота», «технології соціальної роботи», «волонтерство», «залучення», «молодь», «місцева молодь», «внутрішньо переміщена молодь». Проаналізуємо зміст зазначених понять.

Соціальна роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

Згідно із Законом України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», соціальна робота – це спеціалізована діяльність, спрямована на уникнення, зменшення негативних наслідків та подолання складних ситуацій в житті сімей, дітей та молоді, а також на підвищення їх здатності реалізувати власний життєвий потенціал.

Технологія – це сукупність знань, прийомів та способів одержання, обробки і якісного перетворення об'єкта [67].

Якщо розглядати технології в широкому розумінні, то треба згадати про історію виникнення поняття «технологія» та перетворення цього терміну на «соціальна технологія». Формування поняття формувалась в чотири етапи. Перший етап припадає на 1940-1950 роки, коли було характерно впровадження в навчальній школі практичні технології, а саме запис та відтворення звуку та інші технології, тоді і з'явився такий термін, як «технології в освіті» та «технології освіти». Другий етап припадає на 1950-1960 роки, коли значного розвитку досягли педагогічні технології, які широко використовувалися в навчальній програмі. В кінці цього періоду в багатьох педагогічних журналах з'являється термін «педагогічна технологія». Третій етап припадає на 1960-1970 роки, у цей період педагогічні технології розширили свою базу та разом з цим покращилися технології навчання, це дало можливість переходу від вербального до аудіовізуального навчання. Третій етап припадає на 1970-1980 років, де в педагогіці завершилися дискусії пов'язані з педагогічними

технологіями. Четвертий етап припадає на 80-ті роки ХХ ст., коли починають формуватися такі поняття, як «технології соціально-педагогічної діяльності». З четвертого етапу починається формуватися термін «соціальна технологія».

Технологія соціальної роботи – це сукупність різних методів та прийомів, які використовуються соціальним працівником або соціальними службами, щоб послідовно вирішувати завдання соціальної роботи [67].

У науковій літературі поняття «волонтерство» визначається як «вільний вибір людини, що відображає його життєву позицію і сприяє підвищенню якості життя, особистому самовдосконаленню і поглибленню солідарності. Зазвичай приймає форму колективної діяльності в рамках проекту або програми і сприяє втіленню людських потреб на шляху створення більш мирного суспільства» [70, с. 39].

Український соціолог І. Юрченко слушно зазначає: «Волонтерство є суспільно-корисною безоплатною діяльністю, яка є чинником формування духовних, морально-етичних, культурних, суспільно-політичних та економічних цінностей і може набувати будь-яких форм: від традиційних інститутів обопільної допомоги до мобілізованої суспільно-корисної праці під час криз або стихійного лиха, від проявів альтруїзму до структурованої організації волонтерського руху міжнародного масштабу» [72, с. 195].

І. Тохтарьова вважає, що волонтерство – це спосіб акумуляції соціального капіталу, потужний інструмент соціального, культурного та економічного розвитку суспільства, який в ринкових умовах сприяє збереженню балансу в суспільних відносинах та їх гармонізації; ефективний засіб об'єднання зусиль громадянського суспільства та органів державної влади щодо вирішення ряду соціальних проблем; базисна передумова і основа діяльності більшості громадських організацій [63, с. 158].

Волонтерство – це благодійна діяльність приватної особи, яка не вимагає фінансових пожертвувань від особи, а базується переважно на використанні часу та навичок цієї особи, які надаються особою на безоплатній основі [54].

Проаналізувавши поняття «волонтерство» різними авторами та законодавство України, можна запропонувати власне визначення.

Волонтерство – це благодійна діяльність, під час якої людина за власним бажанням витрачає свій вільний час, енергію, навички та знання на користь іншої особи чи групи.

Залучення – це процес залучення людей до роботи над якимось проектом, програмою або діяльністю. Це може стосуватися як професійної діяльності, так і волонтерської роботи.

Далі для уточнення об'єкта дослідження треба розглянути поняття «молодь».

Молодь – це соціально-демографічна група людей від 15 до 35 років. Молодь в даному дослідженні грає важливу роль, а саме тому що вони беруть участь в волонтерській діяльності для покращення соціального рівня держави.

Виходячи із вищезазначеного треба дати визначення поняттю «волонтер» та виявити їх відмінності від поняття «волонтерство».

З точки зору психології волонтер – це людина, яка допомагає сусідам, співвітчизникам та людям, які потребують допомоги, вдома чи за кордоном. Волонтери працюють у школах, лікарнях, бібліотеках, таборах з біженцями, при захисті навколишнього середовища – практично всюди [34, с. 18].

Волонтер – це фізична особа, яка добровільна здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги [55].

На думку італійського соціолога Н. Дізіонаріо, «волонтер – це громадянин, який вільно, а не для того, щоб продемонструвати свої моральні зобов'язання чи законні обов'язки, керується ідеєю суспільної та приватної солідарності. Волонтер, одного разу показавши здатність виконувати свої громадянські та власні обов'язки, надалі переходить в цілковите розпорядження суспільства, сприяє рішення місцевих проблем, надаючи пріоритет відвідуванню бідних та знедолених» [66, с. 329].

Аналізуючи визначення поняття «волонтер» різними авторами включаючи законодавство України, можна запропонувати власне визначення: волонтер – це особа, яка за власним бажанням допомагає іншим людям вкладаючи свій час, талант та ресурс.

Також треба дати визначення поняттю «молодь зі статусом ВПО» та «місцева молодь».

Внутрішньо переміщена молодь – це молодь, яка змушена була залишити свій дім чи місце проживання через конфлікт, насильство або інші небезпечні обставини в своїй країні, але залишилася всередині меж країни. Вони можуть потребувати допомоги та підтримки, якщо вони знаходяться в складній життєвій ситуації, але не мають доступу до стандартних соціальних послуг через своє переміщення.

Місцева молодь – це молодь, яка проживає в певному місці, наприклад, в місті чи селі. Місцева молодь може бути представлена різними соціальними групами та мати різні потреби та проблеми.

Ось деякі додаткові характеристики місцевої молоді:

- Вона може бути з різних соціальних, економічних та культурних груп;
- Вона може мати різні інтереси та потреби;
- Вона може бути залучена до різних видів діяльності, таких як освіта, робота, волонтерство та дозвілля.

Відмінності між ВПО та місцевою молоддю

ВПО та місцева молодь мають деякі спільні характеристики, такі як вік та інтереси. Однак між ними також є деякі важливі відмінності.

Ось деякі ключові відмінності між ВПО та місцевою молоддю:

- ВПО були змушені покинути свої домівки, тоді як місцева молодь проживає у своїх домівках;
- ВПО часто мають обмежений доступ до ресурсів, тоді як місцева молодь може мати більший доступ до ресурсів;

– ВПО можуть бути схильні до додаткових труднощів, таких як насильство, торгівля людьми та інші форми експлуатації, тоді як місцева молодь може не стикатися з такими труднощами.

Тобто основними поняттями нашого дослідження є «соціальна робота», «технології соціальної роботи», «волонтерство», «залучення», «молодь», «місцева молодь», «внутрішньо переміщена молодь».

В кваліфікаційній роботі магістра є і інші поняття, які потребують розкриття в наступних розділах.

1.3. Принципи та методи дослідження соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства

Під час написання дипломної роботи було застосовано наукові принципи, а саме: 1) принцип об'єктивності; 2) принцип єдності історичного і логічного; 3) принцип системності; 4) принцип діалектичної єдності теорії й практики; 5) принцип міждисциплінарності; 6) принцип наукового дослідження; 7) принцип цілісності.

Важливим методологічним принципом наукового дослідження є принцип об'єктивності. Цей принцип передбачає комплексне врахування всіх факторів, які впливають на зміни у процесі формування та розвитку технологій соціальної роботи залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Застосування цього принципу виявлено у розділі 1.1., особливо під час аналізу досліджень вчених, які вплинули на виникнення явища волонтерства.

Принцип єдності історичного і логічного вимагає об'єднання історії об'єкта (генетичний аспект) і теорії (структури, функції, зв'язків об'єкта), а також розгляд перспектив його розвитку. Зважаючи на особливості проблеми, у цьому дослідженні основний акцент робиться на історичному аспекті дослідницького підходу. Цей принцип був застосований у розділі 1.1., зокрема під час аналізу становлення технології соціальної роботи із залучення

внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства в зарубіжних країнах та Україні.

Принцип системності конкретизує принцип об'єктивності і, водночас, зосереджує увагу на аналізі, який не відокремлюється від синтезу, на диференційованому вивченні елементів предмета дослідження, що пов'язане із системним підходом. Цей принцип вимагає постановки у центр пізнання уявлення про цілісність предмета дослідження, навіть якщо він розкладається на окремі, іноді, на перший погляд, не пов'язані між собою елементи; протягом всього процесу пізнання уявлення про цілісність буде змінюватися, збагачуватися, але воно завжди повинно залишатися системним, цілісним уявленням про об'єкт.

В ході наукового дослідження принцип діалектичної єдності теорії і практики розкриває взаємозв'язок руху нашого знання до правди та визначальну роль практики у процесі пізнання. Порушення оптимального співвідношення і логіки взаємовпливу між теорією і практикою виникає під час вивчення процесу становлення та розвитку технологій соціальної роботи, зокрема залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

Принцип міждисциплінарності спрямовує дослідника на максимальне використання всіх супутніх наук, які досліджують різні аспекти процесу становлення та розвитку технології соціальної роботи, зокрема залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства в Україні. Під час наукового пошуку важливо ретельно вивчити методологію, теорію та методи досліджень, які застосовуються в різних галузях науки. Це значно підвищить ефективність проведення дослідження в обраному напрямку. Зазначений принцип використано у розділі 2.3, зокрема під час аналізу взаємозалежності комплексної підготовки волонтерів у школі волонтерів.

Принцип науковості передбачає потребу у детальному описі, поясненні та передбаченні подій та явищ. Сутність науковості проявляється у здатності передбачати події та їхні наслідки, а також у використанні результатів наукових досліджень. Цей принцип був застосований в вступі та підрозділі 1.1, а саме в

аналізі дослідження науковців питання становлення та розвитку технологій соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Також науковий принцип дає можливість розглядати технологій соціальної роботи у призмі опису, пояснення подій та явищ.

Також у рамках дослідження було використано принцип цілісності, який є обов'язковою умовою будь-якого наукового вивчення. Система існує лише в межах конкретної цілісності, яку слід визначити та встановити межі того чи іншого явища. Безумовно, цілісність завжди є відносною, її неможливо абсолютизувати, але її також неможливо ігнорувати. Цей принцип використовувався у розділі 1.2, зокрема при формулюванні власного визначення на основі існуючих понять.

Також у кваліфікаційній роботі магістра було застосовано метод синтезу та дедукції: синтез – це метод, за допомогою якого знання про об'єкт формується шляхом поєднання його складових елементів та вивчення їх взаємозв'язку. Метод синтезу використовується у розділі 1.2. під час аналізу визначень понять, що подані різними авторами, та у процесі розробки власних визначень; дедукція (виведення) – це розмірковування, що дозволяє здійснювати висновки з певних тверджень та їх комбінацій відповідно до визначених правил логіки. Застосування цього методу відбулося при зборі інформації про наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних авторів, зокрема використано його в у вступі під час аналізу актуальності проблеми.

До емпіричних методів в роботі було застосовано спостереження, анкетування, аналіз документів.

Спостереження – це перевірка обґрунтування висунутих гіпотез або проміжних результатів дослідження, використовуючи аксіоматизовані знання про об'єкт та практичні відомості про його функціонування. У ході дослідження було використано різновиди спостережень, такі як: наукове, зовнішнє, вільне та включене спостереження.

Наукове спостереження включає систематичне фіксування отриманих результатів у спеціальному щоденнику, формулювання гіпотези, що розкриває

психологічну природу спостережуваного явища, а також наявність узагальнень та висновків. Цей підхід до спостереження застосовувався в вступі, зокрема при формулюванні об'єкту, предмету, мети, завдань та гіпотези дослідження.

Зовнішнє (об'єктивне) спостереження передбачає збір даних щодо виявів та поведінки людини шляхом прямого спостереження зі сторони. Цей вид спостереження використовувався у розділі 2.3., зокрема при спостереженні за молоддю в спостереженні за молоддю в БО «БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС».

Вільне спостереження не обмежене наперед визначеними рамками, програмами чи процедурами проведення. Цей підхід до спостереження використовувався у розділі 2.3., зокрема під час розробки плану та окремих дисциплін під час проведення лекцій, семінарів та тренінгів з молоддю для підготовки до волонтерської діяльності.

Включене спостереження передбачає, що дослідник бере активну участь у вивченні процесу та одночасно є його безпосереднім учасником. Цей вид спостереження був використаний у розділі 3.1, зокрема під час аналізу застосування технології соціальної роботи залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства на практиці БО «БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС».

Анкетування: Цей метод передбачає проведення опитування внутрішньо переміщеної молоді, щоб з'ясувати їхні погляди на волонтерство, їхні можливості та обмеження, а також їхні соціальні потреби та проблеми.

Аналіз документів: Цей метод передбачає аналіз різних документів, таких як звіти, статистика, дослідження, щоб отримати інформацію про волонтерство внутрішньо переміщеної молоді, їхні проблеми та потреби.

Тобто принципи та методи, які були застосовані в дипломній роботі дають можливість дослідити, які саме соціальні проблеми в суспільстві на протязі історії давали поштовх у напрямок розвитку технологій соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

У першому розділі було розглянуто методологічні основи дослідження соціальної роботи, спрямованої на залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Історія дослідження виявила еволюцію підходів та важливі етапи у вивченні даної проблематики. Уточнення основних понять, таких як «соціальна робота», «технології соціальної роботи», «волонтерство», «залучення», «молодь», «місцева молодь», «внутрішньо переміщена молодь», стало фундаментом для подальшого наукового дослідження.

На основі визначених принципів та методів дослідження соціальної роботи було визначено раціональний підхід до вивчення проблем залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Важливість врахування історичного контексту та розвитку соціальних технологій стала ключовим елементом аналізу. Також, чітке визначення принципів дослідження створює можливість систематизації та глибокого розуміння феномену залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

Зазначені методологічні підходи будуть служити основою для подальших етапів дослідження та розвитку соціальних ініціатив, спрямованих на активізацію волонтерської діяльності серед внутрішньо переміщеної молоді. Вони визначають необхідність глибшого вивчення конкретних аспектів, що впливають на ефективність соціальних програм та акцентують увагу на ключових аспектах залучення молоді до волонтерства в умовах внутрішнього переміщення.

Робота в рамках першого розділу дозволяє зробити такі висновки: 1) в галузі соціальної роботи питання про залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства в Україні ще не отримало достатньої уваги; 2) аналіз публікацій різних авторів свідчить про те, що чітке визначення терміну «волонтерство» не є загальноприйнятим у науковій літературі, тому можна запропонувати власне визначення: волонтерство – це благодійна діяльність, під час якої людина витрачає свій вільний час, енергію, навички та знання на допомогу іншій особі чи групі, виходячи із власного бажання.

РОЗДІЛ 2

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЇ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСТВА

2.1. Соціально-психологічні особливості місцевої та внутрішньо переміщеної молоді і методи її залучення до волонтерської діяльності в громадських та благодійних організаціях

Молодь є особливою соціальною групою, і її характеристики включають енергію, активність, самоідентифікацію та соціальну активність. Ці риси формують їхню мотивацію до волонтерства. Молодь має прагнення до самореалізації, соціальної активності та самоідентифікації, і ці фактори можуть стимулювати їхню волонтерську діяльність.

Прагнення до самореалізації веде молодь до волонтерства як способу використання своїх здібностей і талантів, розвитку навичок та отримання нового досвіду. Волонтерство дозволяє їм реалізовувати свій потенціал та приносити користь суспільству.

Прагнення до соціальної активності впливає на молодь, яка бажає зробити свій внесок у розвиток суспільства через волонтерство. Це дає їм можливість відчувати свою значимість та внести важливий внесок у соціальні питання.

Прагнення до самоідентифікації вказує на те, що молодь шукає своє місце в суспільстві і бажає відчувати себе частиною спільноти. Волонтерство надає їм можливість познайомитися з новими людьми, обмінятися досвідом та знайти нових друзів.

Для того, щоб залучити молодь до волонтерської діяльності в громадських та благодійних організаціях, необхідно враховувати їхні соціально-психологічні особливості та мотиви. Пропонувати привабливі програми волонтерства, спрямовані на вирішення актуальних соціальних

питань, дозволяючи молоді використовувати свої здібності та таланти. Також, створити атмосферу довіри і підтримки в організаціях, щоб молодь відчувала свою цінність та важливість.

Ураховуючи різні мотиви молоді до волонтерства, важливо створювати гнучкі програми, які відповідають різним індивідуальним потребам та інтересам. Такий підхід сприятиме більш активному та значущому участию молоді у волонтерській діяльності.

Тепер, щодо місцевої та внутрішньо переміщеної молоді, важливо розрізнити їхні соціально-психологічні особливості та мотиви до волонтерства.

Місцева та внутрішньо переміщена молодь мають різні соціально-психологічні особливості, які можуть впливати на їх бажання та готовність до волонтерської діяльності в громадських та благодійних організаціях.

Місцева молодь зазвичай має більш стійкий ідентичний відчуття до своєї громади та культурного середовища, в якому вона зростає. Вона може відчувати відповідальність за добробут своєї громади та бажати долучитись до її покращення через волонтерську діяльність. Однак, внутрішньо переміщена молодь, зазвичай, має менш стійку ідентичність з будь-якою конкретною громадою, оскільки вони можуть бути переміщені з одного місця проживання до іншого.

Крім того, внутрішньо переміщена молодь може відчувати емоційну незахищеність та почуття втрати, оскільки вони можуть бути вимушені залишати свої рідні міста та культурні середовища через конфлікти, природні катастрофи або інші причини.

Отже, залучення місцевої та внутрішньо переміщеної молоді до волонтерської діяльності може потребувати різних підходів. Для місцевої молоді можуть бути ефективними методами залучення волонтерської діяльності, наприклад, створення програм для молоді, які спрямовані на покращення їхньої громади, встановлення місцевих цілей, які молодь може відчувати відповідальністю за їх реалізацію та розвиток місцевих платформ для зустрічей та обміну ідеями, які сприяють формуванню спільноти молоді, що

долучається до волонтерської діяльності. Також можуть бути важливими ресурси та інфраструктура для підтримки волонтерської діяльності, такі як зручні майданчики для проведення збору макулатури, організація збору продуктів харчування та одягу для потребуючих, та інші ресурси.

Щодо внутрішньо переміщеної молоді, можуть бути важливими підходи, які враховують їхню потребу в емоційній та соціальній підтримці. Наприклад, можна проводити роботу з психологічної підтримки, створювати простір для обміну досвідом та інформацією між внутрішньо переміщеною молоддю, організовувати зустрічі з місцевими жителями та молоддю, яка зростає в цій громаді, щоб допомогти їм познайомитись і знайти спільні інтереси.

Організації можуть використовувати соціальні мережі та онлайн-платформи для залучення молоді до волонтерської діяльності. Такі платформи можуть бути корисними для залучення внутрішньо переміщеної молоді, оскільки вони можуть бути віддаленими від місця роботи організації. Також важливо підтримувати відкриті та відкриті комунікації з молоддю, просувати їхні ідеї та враховувати їхні потреби та думки.

Для залучення молоді до волонтерської діяльності важливо створити довіру між молоддю та організаціями, розвивати позитивний імідж волонтерства та демонструвати позитивні результати волонтерської діяльності для громади. Також важливо враховувати інтереси та потреби молоді та забезпечувати їхню участь у процесі прийняття рішень та планування діяльності організації.

Для успішної залучення молоді до волонтерської діяльності також важливо мати відповідний підхід до комунікації та мобілізації молоді. Організації можуть використовувати різноманітні методи комунікації, такі як соціальні мережі, електронні листування, повідомлення текстом та звукові дзвінки, щоб залучити молодь до волонтерської діяльності. Також важливо використовувати методи мобілізації, такі як збори на підтримку проектів, кампанії та акції, які сприяють залученню молоді до волонтерської діяльності.

В цілому, залучення молоді до волонтерської діяльності є важливою складовою розвитку громадського сектору та сприяє формуванню позитивного соціального та морального клімату в суспільстві. Важливо розвивати партнерство між молоддю та організаціями, щоб забезпечити взаємне користування та взаємовигідний результат.

Наприклад, старший шкільний та студентський період життя припадає на періоди ранньої юності, пізньої юності та ранньої зрілості, якій характеризується пошуком різних соціальних ролей, навичок та умінь, котрі дають можливість створити міцну базу знань для життя в дорослому світі. Ці ролі та уміння в кінці дають можливість набуттю певної кількості юридичної та економічної відповідальності. Також для цих періодів дуже важливе включення в усі соціальні активності. До соціальної активності крім здобуття середньої та вищої освіти є дуже важливо опанування професійних навичок. Для того щоб молодь від 15 до 35 років розвивалася в професійному навчанні, інтелектуальному потенціалі, духовному збагаченні внутрішнього світі та естетичному та фізичному самовдосконаленні треба залучати їх до волонтерського руху.

Вище сказане теж характерно молоді, що в свою чергу проявляє соціальний інтерес до людей, які потребують допомоги у зв'язку з військовими діями на території України з боку РФ.

Для того щоб залучати молодь до добровільної діяльності треба створити комфортні соціально-психологічні умови, але треба не забувати, що важливо залишати простір для власних дій молоді мала можливість також робити всі можливі дії, що покращити роботу громадських та благодійних організаціях.

Ще однією цікавою особливістю в цей період є те, що у молоді зазвичай виникає криза насиченості, яка зазвичай виникає з причини невизначеності майбутньої професії та складності перемін у житті. Це дуже впливає на різку й суттєву зміну в характері людини. Для того щоб подолати проблеми невизначеності та покращити свої навички та вміння треба застосувати методи

мотивування молоді. Ці соціальні-психологічні методи дадуть можливість покращити рівень залучення молоді до волонтерської діяльності.

Для школярів старшого класу метод мотивування буде спрямований на розвиток самовпевненості в очах однолітків, батьків, вчителів. Цей метод буде включати тренінгові з вправи на покращення комунікативних навиків, які дасть можливість знайти нових друзів та покращити стосунки зі знайомими та дасть можливість краще адаптуватися до нової території. Ця професійна навичка є незамінною у практичній діяльності будь-якого волонтера в світі. Також можна застосувати методи мотивування завдяки практичних вправ на вулиці. До цих вправ можна віднести проведення анімаційних заходів з застосування ігор для малих дітей та дітей з інвалідністю на різного роду благодійних заходів. Даний метод можна застосувати для покращення у молоді організаційних та творчих умінь, котрі в професійному житті дуже сильно цінуються. Для підвищення продуктивності праці та відпочинку можна застосувати метод організації та розробку програм з тимбілдингу на природі, який мотивує школярів старшого класу залучатися до волонтерського руху, паралельно важливо застосувати метод розповсюдження різного роду афіш та флаєрів серед своїх однолітків в навчальних закладах або пунктах тимчасового перебування біженців, де буде чітко вказане час, місце, організатори заходу, та найголовніше мета проведення акції.

Такі методи мотивування школярів старших класів до залучення молоді до волонтерства можуть дати великі результати, а саме бажання молоді приймати участь у заходах громадських та благодійних організацій завдяки залучення школярів до самостійних дій, розвитку самоконтролю та підвищення творчих та організаційних навичок та умінь у роботі.

Для студентської молоді застосовують дещо інші технології мотивування до залучення до волонтерства. Для студентів зазвичай методи мотивування будуть спрямовані на покращенні процесу навчання у вищих навчальних закладів, а саме доброї підготовки до складання іспитів та успішного проходження практики. Тому перший метод мотивування буде полягати в

організації креативних тренінгів з цікавих тем з практичними вправами, який для мотивуючого ефекту важливо завершити святковою нагородою грамотами або подяками. Мотивуючий ефект також забезпечить можливість отримати додаткові бали закладі за індивідуальну роботу по відповідним предметам в межах конкретного семестру та підтримку викладачів у засвоєння додаткових знань та професійного досвіду. Також можна застосувати як метод мотивування залучення студентів до допомоги у проведенні заходу з відомими фахівцями, представниками бізнесу або спеціалістами різних наук та професій. Це дасть можливість студентам отримати знання з сучасних методик та технологій та отримати зв'язки з майбутніми роботодавцями. Даний метод дасть великий стимул до залучення студентської молоді до волонтерського руху завдяки можливості в майбутньому стати висококваліфікованим фахівцем та влаштуватися на гідну для себе роботу.

В межах застосування соціально-психологічних методів мотивування студентської молоді можна застосувати індивідуальні роботи та групові з невеликою або великою групою. Для індивідуальної групи мотивування буде основана на консультуванні, в невеликих групах проведення практичних досліджень, а в великих групах тренінги. Дані види роботи будуть ефективно використовуватися серед студентської молоді.

Ще не мало важливим фактором мотивування студентської молоді є можливість розширення досвіду, а саме зменшення дисбалансу між малим практичним та великим теоретичним досвідом студента під час навчання. Брак практичного досвіду впливає на світогляд студента через недооцінку знань при влаштуванні на роботу з спеціальності. Це проявляється в наданні молоді спеціалісту некваліфікованої роботи в організації. Для виходу з цієї ситуації та досягнення успіху студенту треба мати багато різного роду знань, яких завжди бракує. Для того, щоб підвищити рівень знань і відчутти власну спроможність студентам, можна застосувати методи залучення молоді до волонтерства, а саме в міжнародних акціях та тренінгів, що дасть можливість отримати знання передових спеціалістів з різних сфер життя. Мотивування студентів до участі у

таких заходах дасть можливість підняти значущість і рівень знань іноземних мов та отримати культурний досвід різних країн світу.

Практика показує, що студенти, які беруть участь у волонтерському руху стають більш професійними спеціалістами, котрі завжди в попиті великих міжнародних, регіональних та державних організаціях.

Також можливо навести ще декілька методів залучення молоді до волонтерської діяльності в громадських та благодійних організаціях:

1. Створення сприятливого середовища для молоді. Організації можуть створювати привабливі умови для молоді, наприклад, надавати можливості для навчання та розвитку, організовувати цікаві події та заходи, розвивати комунікацію між молоддю та організацією;

2. Використання інтернет-технологій та соціальних мереж. Сучасна молодь дуже активно використовує соціальні мережі та інтернет для зв'язку та отримання інформації. Організації можуть використовувати ці інструменти для залучення молоді до волонтерської діяльності, наприклад, за допомогою рекламних кампаній у соціальних мережах, створення спеціальних сайтів та форумів;

3. Розвиток програм для молоді. Організації можуть розробляти спеціальні програми для молоді, що залучають до волонтерської діяльності. Ці програми можуть включати різноманітні заходи, тренінги, навчання та інші активності, які допоможуть молоді зрозуміти важливість волонтерства та його позитивний вплив на громаду;

4. Співпраця з освітніми закладами. Організації можуть співпрацювати з освітніми закладами, щоб залучити молодь до волонтерської діяльності. Наприклад, організації можуть пропонувати студентам можливості для волонтерської діяльності, а також проводити навчання та тренінги для студентів, які допоможуть зрозуміти важливість волонтерства та навчити практичним навичкам волонтерства;

5. Робота зі спільнотами. Організації можуть співпрацювати з місцевими спільнотами та громадськими організаціями, щоб залучити молодь до

волонтерської діяльності. Наприклад, організації можуть пропонувати спільні проекти з місцевими організаціями та спільнотами, які допоможуть залучити молодь до волонтерської діяльності та зрозуміти важливість її впливу на громаду;

6. Створення позитивного досвіду волонтерства. Організації можуть створювати позитивний досвід волонтерства для молоді, що залучить їх до подальшої діяльності. Наприклад, організації можуть створювати командні проекти, що допоможуть молоді відчувати себе частиною команди та зрозуміти важливість співпраці та взаємодії;

7. Залучення молоді до прийняття рішень. Організації можуть залучати молодь до прийняття рішень та організації проектів, що залучать їх до волонтерської діяльності. Наприклад, організації можуть пропонувати молоді можливість вибору проектів, участь у плануванні проектів та прийнятті рішень, що стосуються волонтерської діяльності.

Підбиваючи підсумки відзначимо, що центральним мотивом має бути сама волонтерська діяльність, спрямована на допомогу іншим людям. Соціально-психологічні методи залучення молоді до волонтерської діяльності за ефективні допомогою за умови створення сприятливого середовища, використання інтернет-технологій та соціальних мереж, проведення кампаній та заходів, організації навчання та тренінгів, співпраці з місцевими спільнотами та створенням позитивного досвіду волонтерства. Кожна організація може вибирати ті методи, які найбільше підходять для конкретної молоді та цілей волонтерської діяльності.

Важливо також звернути увагу на соціально-психологічні особливості місцевої та внутрішньо переміщеної молоді. Для місцевої молоді важливими факторами можуть бути рідна мова, культурні та історичні традиції, національна самобутність, тимчасово переміщені же молоді можуть відчувати стрес та тривогу, пов'язану зі зміною життя та незнайомим середовищем. Організації можуть враховувати ці особливості та працювати з молоддю на

основі довіри, поваги до культурних різноманітностей та збереження національної самобутності.

Залучення молоді до волонтерської діяльності є важливим фактором розвитку громадського сектору та зміцнення громадської свідомості. Правильно організована робота з молоддю може сприяти створенню позитивних змін у громаді та підвищенню її рівня розвитку.

2.2. Загальна характеристика соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства

Соціальна робота із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства є важливим інструментом соціальної інтеграції та підтримки вразливих груп населення. Цей вид соціальної роботи допомагає внутрішньо переміщеним особам знайти позитивний спосіб витрачання свого часу та енергії, підвищує їхню самооцінку та соціальну активність, сприяє формуванню та розвитку навичок та здібностей.

Основні характеристики соціальної роботи по залученню внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства такі:

1. Робота з внутрішньо переміщеною молоддю. Соціальні працівники співпрацюють зі спеціалістами, які займаються питаннями переміщення людей, щоб знайти та залучити внутрішньо переміщених молодих людей до волонтерської діяльності;

2. Розвиток навичок та здібностей. Волонтерство може стати платформою для розвитку навичок та здібностей внутрішньо переміщеної молоді, таких як комунікація, лідерство, планування та організація;

3. Соціальна інтеграція. Волонтерство може допомогти внутрішньо переміщеним молодим людям відчутися себе корисними та важливими для суспільства, зрозуміти свої соціальні права та обов'язки, та відчутися себе частиною спільноти;

4. Психологічна підтримка. Волонтерство може допомогти внутрішньо переміщеним молодим людям зменшити почуття самотності та невизначеності, збільшити їхній соціальний капітал та позитивно вплинути на їхнє психологічне благополуччя.

Розвиток соціальної відповідальності. Волонтерство може допомогти внутрішньо переміщеним молодим людям розуміти та виконувати свої соціальні обов'язки, зрозуміти та поважати права та потреби інших людей, а також допомагати тим, хто перебуває в складних життєвих обставинах.

Підвищення самооцінки та самоповаги. Волонтерство може допомогти внутрішньо переміщеним молодим людям побачити свої сильні сторони та цінності, що сприятиме підвищенню їхньої самооцінки та самоповаги.

У процесі соціальної роботи по залученню внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства, соціальні працівники можуть використовувати різні методи та техніки, такі як індивідуальні консультації, групові заняття, тренінги, супровід волонтерських проєктів тощо. Основною метою такої роботи є забезпечення позитивного впливу на життя внутрішньо переміщених молодих людей та їхню соціальну інтеграцію в суспільство.

При цьому, важливим є підходити до кожної людини індивідуально, враховуючи її потреби, інтереси та можливості. Також, важливо забезпечити безпеку та захист прав волонтерів, зокрема від дискримінації та експлуатації.

У процесі роботи з внутрішньо переміщеною молоддю доцільно використовувати партнерський підхід, залучати до співпраці місцеві громадські організації та інші зацікавлені сторони. Такий підхід дозволяє створити більш ефективну та стійку систему підтримки внутрішньо переміщеної молоді та забезпечити її соціальну інтеграцію.

Нарешті, важливо враховувати, що робота з внутрішньо переміщеною молоддю є складним та багатогранним процесом, що вимагає від соціальних працівників високої кваліфікації та професійності, а також врахування особливостей кожної конкретної ситуації.

Також для того сформувати успішну технологію із залучення молоді до волонтерства треба підготувати її до професійної волонтерської діяльності, а саме: 1) визначити саме поняття та історію розвитку волонтерства; 2) визначити коло діяльності молоді у волонтерській діяльності; 3) описати окремі професійні якості та уміння волонтера в благодійній організації; 4) визначити потреби, як волонтерів так і організації; 5) розробити процес прийому волонтерів за окремо взятих суспільно-професійних якостей та умінь; 6) створити програму проведення загальних інформаційних зборів і первинних консультацій з майбутніми волонтерами; 7) розробка та створення посадових обов'язків волонтерів; 8) створення умов та координування навчання і розвиток волонтерів; 9) розуміння своєї місії в організації; 10) підтримка та контроль за роботою волонтерів в організації; 11) створення окремих правил для взаєморозуміння волонтерів та працівників благодійних організацій; 12) створення системи заохочування молоді до волонтерства; 13) розробити ефективну процедуру відсторонення волонтерів від роботи.

Дуже часто організація приймає в коло своєї роботи школярів та студентів на основі волонтерської діяльності без будь-якого досвіду та суспільно-професійних якостей та умінь ігнорують тим саме їхнє навчання сподіваючись тим самим заощадити кошти і час. Тим самим рівень якості роботи та дисциплінованість молоді в цих організаціях знаходиться на низькому рівні. Також відсутність навчання позбавляє майбутнім волонтерам можливості певного рівня досягнень і росту компетентності. Ці саме проблеми в свою чергу знижують мотивацію до роботи волонтерів через ігнорування їхнього професійного росту та виконання рутинної роботи. Для того щоб підняти рівень мотивування молоді завжди знаходився на високому рівні треба виконувати окремий алгоритм дій, а саме: 1) постійно або регулярно проводити семінари та тренінги для підвищення рівня взаємодії та розуміння членів команди; 2) семінари і тренінги на розвиток суспільно-професійних якостей і навичок; 3) семінари і тренінги націлені на формування у волонтерів інтересів

до справ у роботі та використання методів соціально-психологічної мотивації щодо залучення молоді до волонтерства.

Крім методів мотивування молоді треба описати основи залучення школярі та студентів, а саме: 1) виступи працівників та організаторів громадських та благодійних організаціях в закладах середньої та вищої освіти з приводу організацій волонтерських груп в різних громадських акцій та заходів; 2) розповсюдження запрошень в шкільних та університетських порталах та соціальних мережах о майбутніх акцій та заходів; 3) реклама благодійних та громадських організаціях в газетах та на телебаченні; 4) розповсюдження афіш, флаєрів в закладах середньої та вищої освіти; 5) створення сайту з чат-ботом в інтернеті та інтернет-додатку, де буде вказано всі громадські заходи та акції, де потрібна допомога волонтерам з укавання часу, місце, організатора та мету проведення.

Для ефективного застосування технологій соціальної роботи із залучення молоді до волонтерства, треба застосувати методи професійного відбору, котрі будуть містити три блоки: психологічні, педагогічні, та соціологічні методи.

Психологічні методи професійного відбору включають такі аспекти: 1) оцінка професійних якостей і психологічного стану волонтера на різних етапах навчання та педагогічної взаємодії між ними; проведення психотерапевтичних тренінгів (успішності, розвиваючі, комунікативні, коригуючі, стимулюючі) з групою волонтерів для подолання психічних стресів, кризових станів та врегулювання міжособистісних конфліктів; 2) психологічний відбір волонтерів, орієнтований на їхню придатність до конкретного напрямку соціально-педагогічної діяльності; 3) консультування волонтерів або групи волонтерів; 4) тестування волонтерів, включаючи індивідуальне та групове тестування з використанням діагностичних питань для оцінки розвитку професійно-особистісних якостей, властивостей та можливостей.

Педагогічні методи професійного відбору включають: 1) методи спостереження, які дозволяють виявляти пріоритетні завдання для розвитку професійно-особистісних якостей, навичок та умінь; 2) методи, спрямовані на

поліпшення психологічного клімату у групі; 3) методи формування свідомості через переконання, навіювання та приклад; 4) способи організації соціально-педагогічної діяльності, такі як тренування, створення виховних ситуацій, прогнозування та формування громадської думки; 5) методи стимулювання осмисленої активності волонтерів через гру та змагання; методи заохочення та засудження дій, включаючи заохочення, схвалення та покарання; 6) методи самовиховання та самокорекції, такі як самоаналіз, самоосуд, самопокарання та самонавіювання.

Соціологічні методи професійного відбору включають в себе: 1) моніторинг; 2) аналіз соціуму; 3) соціометрію; 4) проведення анкетування серед волонтерів для оцінки рівня їх підготовки та професійно-особистісних характеристик; 5) здійснення опитування волонтера або групи волонтерів з питань їх обізнаності, рівня підготовки, ефективності навчання та коригування навчальних заходів [28, с. 103].

Також для ефективної роботи треба проводити збори на яких представники молоді різного віку будуть розробляти програми націлені на вирішенні окремо взятих соціальних проблем в суспільстві. Це дасть можливість кожному волонтеру проявити свої творчі та управлінські здібності та підвищить рівень вмотивованості. Цей метод називається метод «рівний-рівному». Для того, щоб професійно організувати роботу в волонтерському руху треба: 1) описати обов'язки кожного волонтерів згідно з його знань та умінь; 2) навчання волонтерів виконання обов'язків; 3) підвищувати складні завдань при відповідальному відношенні та якісного його виконання; 4) призначати найбільш досвідчених волонтерів на позиції лідера; 5) навчання волонтерів різними прийомами роботи в конкретно взятій громадській та благодійній організації.

Доволі часто буває, що під час великих суспільних заходів більшість молоді створюють волонтерське угруповання, яке виникає стихійно та діє одноразово. Для того щоб участь в одноразових заходів та акціях не давала

розформування приводу затухання волонтерського руху треба розробити системний підхід до залучення волонтерів.

Досвід отриманий під час одноразових заходів або акцій може стати підґрунтям до розробки своїх заходів з застосуванням творчості та оригінальності кожного члена волонтерського руху.

Щоб повноцінно висвітлити технології залучення молоді до волонтерства, необхідно визначити основні методи роботи з волонтерами, які будуть найбільш результативними. До цих методів відносяться: 1) лекції, що є базовим засобом для навчання волонтерів; 2) бесіди під час занять для волонтерів, спрямовані на покращення взаємодії, закріплення матеріалу та вивчення нового з урахуванням настрою групи; 3) ділові ігри на практичних заняттях з різних сфер соціально-педагогічної діяльності для ефективного опанування матеріалу та отримання практичних навичок; 4) «мозковий штурм» з метою стимулювання і вивчення різних тем для збільшення ефективності навчання; 5) участь у дискусіях з волонтерами на актуальні та гострі теми; 6) проведення семінарів-практикумів для волонтерів з метою подальшого засвоєння теоретичних знань; 7) реалізація соціально-психологічних тренінгів для висвітлення та аналізу соціально-педагогічних проблем міжособистісного спілкування; 8) проведення конференцій різних типів для обміну досвідом та вивчення технологій організації волонтерської діяльності; 9) організація «круглих столів» для волонтерів з участю державних та громадських структур для обговорення питань функціонування школи волонтерів та розвитку волонтерського руху; 10) проведення зборів, включаючи організаційні та підсумкові, для обміну досвідом та розробки нових форм роботи з різними категоріями населення [10, с. 169].

Можна зробити висновок, що соціальна робота по залученню внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства є важливою складовою процесу їхньої соціальної інтеграції та відновлення після конфліктів. Цей процес допомагає внутрішньо переміщеним молодим людям не тільки знайти нові джерела діяльності та позитивної енергії, але й розвинути свої здібності та навички,

зробити внесок у розвиток громадського життя та підвищення якості життя інших людей.

Залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства є дієвим інструментом для формування активної та відповідальної громадянської позиції та допомагає знизити рівень соціальної ізольованості та відчуження. Важливо забезпечити належну підтримку та супровід волонтерської діяльності внутрішньо переміщених молодих людей, щоб зробити цей процес максимально результативним та позитивним для всіх сторін.

2.3. Школа волонтера як технологія соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства

У сучасних умовах дуже актуальним питанням постає створення школи волонтерів, де будуть застосовувати технології соціальної роботи із залучення та створення волонтерського руху з молоддю та школярами. Тому для поліпшення рівня життя населення треба створювати школи, де будуть навчати професійних волонтерів для покращення соціальних умов в країні. Для того, щоб залучення молоді до волонтерської діяльності було довготривалим та мало продуктивний період часу треба застосовувати методи заохочування та мотивування. Заохочування та мотивування молоді різного віку та статусу є дуже важливим для ефективної діяльності школи волонтерів. До методів мотивування молоді належить створення гарних умов навчання, взаємодія разом з іншими волонтерами, знайомства з різними експертами та найголовніше це висловлювання та виконання на практиці власної ідеї і соціальної програмами. Також для професіоналізації волонтерського руху треба проводити теоретичне та практичне навчання з тем психології, педагогіки, соціології, права, медицини та комп'ютерних технологій. Такі заняття дадуть можливість волонтеру впоратись з будь-якою проблемною ситуацією та знайти всі тонкощі, з якими будуть працювати у своєму професійному житті.

Використання соціальних технологій у створенні та проведенні молодіжної волонтерської школи дозволить волонтерам пройти не лише базову підготовку, але й професійне навчання. Базова підготовка дозволяє: 1) бути впевненим, взявши на себе певні обов'язки перед отримувачами послуг; 2) навчання та підготовка гарантують, що робота на добровільних засадах у майбутньому надасть волонтеру цінний досвід як у професійній діяльності, так і в особистому житті; 3) навчання надає впевненість організації в тому, що волонтер буде працювати дбайливо та кваліфіковано.

Тобто школи волонтерів повинні базуватися не тільки на практиці, але й на теоретичні основі з використання методів мотивації та заохочування молоді. Створення теоретичної бази дає можливість розвитку пріоритетні напрямки в волонтерській сфері. Особливо це стосується з приводу формування моделі волонтерства, які дасть можливість створити постійну команду волонтерів.

Саме науковий підхід до вивчення можливостей розвитку волонтерського сектору може підняти професійний рівень волонтерського руху.

Застосування технологій соціальної роботи у залучення молоді до волонтерського руху дає можливість громадським та благодійним організаціям створити професійні групи молоді, які будуть допомагати разом з працівники визначити, як саме потрібно вирішувати соціальні проблеми використавши на практиці вивченні на тренінгових та семінарських заняттях методики роботи з вразливими категоріями суспільства.

Тому дуже важливо саме на громадським та благодійним організаціям, які залучають до роботи волонтерів використовувати методи мотивування та заохочування. Також організації разом з волонтерами повинні створити план систематичного навчання, які будуть включати: організація нарад, інструктувань, дискусій, семінарів, круглих столів і тренінгів створює можливість різноманітності у формах знайомства волонтерів із змістом, напрямками, особливостями та видами соціально-педагогічної роботи з молоддю.

Навчання майбутніх волонтерів повинно поєднувати теоретичну і практичну базу підготовки. Школа волонтерства може повинна функціонувати на базі ВНЗ, де буде проходити теоретична підготовка майбутнього волонтера. Створення теоретичної бази дає можливість розвинути пріоритетні напрямки в волонтерській сфері. Особливо це стосується формування моделі волонтерства, яка дасть можливість створити постійно діючу команду волонтерів. Постійно діюча команда волонтерів виходячи з власного досвіду будуть регулярно організовувати волонтерські виїзні заходи. Ці заходи будуть включатися в практичну базу підготовки волонтерів. Також практична база повинна проходити сумісно з благодійними та громадськими організаціями для професійного розв'язання соціальних проблем. Практична підготовка дає можливість волонтерам застосувати власні здібності та навички для розв'язання соціальних проблем, як на території України, так і закордоном.

Професійна культура волонтерства — це динамічний процес розвитку світогляду особистості (волонтера) на основі ідей благодійності та добровільному служінні суспільству на безоплатній основі. Професійна культура волонтерства зазвичай починає формуватися, ще в ранньому дитинстві в сім'ї, а надалі розвивається та трансформується в ЗОШ, ЗВО та інших соціальних інститутах, наприклад благодійних та громадських організацій. Професійна культура майбутнього волонтера може формуватися на базі регулярного відвідування школи волонтерства на певний навчальний період з теоретичними та практичними блоками. Школа волонтерства повинна включати не тільки обов'язкові навчальні дисципліни але, і дисципліни на вибір. Дисципліни на вибір при підготовці волонтерів вплинуть на покращення їхньої професійної культури волонтерства. Також при навчанні майбутніх волонтерів повинно обов'язково та регулярно проводитися практичний блок навчання, виходячи з уподобань конкретно взятого учасника цієї волонтерської програми навчального закладу.

Основні підходи в роботі школи волонтерів включають: 1) розробка та застосування практичних методів мотивації та стимулювання інтересу молоді;

2) передача необхідних знань щодо загальних принципів роботи за соціальними програмами та навчання технік для волонтерів; 3) надання професійних знань волонтерам з соціальної роботи з різними категоріями молоді; 4) передача теоретичних та практичних знань з різних наук, включаючи психологію, право, медицину, а також основи роботи з засобами масової інформації та розробки інформаційних матеріалів; 5) ознайомлення волонтерів з історією та міжнародними договорами в галузі соціальної роботи та волонтерського руху; 6) видання науково-методичних та інформаційних матеріалів з питань підготовки волонтерів.

Актуальність технології соціальної роботи з організації та проведення волонтерської школи для внутрішньо переміщеної молоді дасть можливість кваліфікованим волонтерам вирішувати соціальні проблеми суспільства. Волонтери можуть застосувати свій досвід у соціально-реабілітаційній роботі, тобто запобігання та подолання негативних явищ у громадських суспільствах до них можна віднести: 1) молодь та підлітки, котрі перебувають у кризовому стані та схильні до суїциду; 2) підтримка та розвиток соціально-дезадаптованої молоді; 3) профілактика вживання алкогольних напоїв і наркотичних речовин у молоді; 4) підтримка підлітків і молоді, що постраждали від морального, фізичного, сексуального насилля чи насилля у сім'ї та інше.

Також волонтери можуть застосовувати свої знання у соціальному розвитку молоді та її інтеграції в суспільстві. Волонтери в даному питанні можуть допомогти: 1) в формування інтересів, потреб, цінностей і пріоритетів життя у підлітків та молоді застосувавши при цьому свій життєвий досвід та знання отримані на школі волонтера; 2) в самовихованню, самовизначенню та самовдосконаленню у підлітків та молоді; 3) в розвитку і підтримки творчого потенціалу талановитої молоді; 4) в розвитку світогляді молоді використовуючи різні вправи та методики та інше.

Другий розділ кваліфікаційної роботи магістра надає глибокий аналіз теоретичних аспектів соціальної роботи, спрямованої на залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Розглянуто соціально-психологічні

особливості місцевої та внутрішньо переміщеної молоді, вивчено їх мотивацію до волонтерства та розроблено методи їх ефективного залучення до волонтерської діяльності в громадських та благодійних організаціях.

Загальна характеристика соціальної роботи по залученню внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства визначає ключові принципи та завдання цієї діяльності. Розкрито основні аспекти, що впливають на успішність програм та ініціатив, спрямованих на волонтерську участь внутрішньо переміщеної молоді.

Особлива увага приділена школі волонтера як технології соціальної роботи. Ця частина дослідження розкриває ключові аспекти підготовки та підтримки волонтерів серед внутрішньо переміщеної молоді. Використання школи волонтера розглядається як ефективний інструмент для стимулювання інтересу та активності молоді у сфері волонтерства.

Цей розділ надає теоретичні основи, які будуть використані на практичних етапах дослідження та розробки соціальних програм залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Поглиблене розглядання вказаних аспектів дозволяє створити підґрунтя для подальших практичних рекомендацій та розвитку соціальних ініціатив в даній сфері.

Підбиваючи підсумок, можна сказати, що головним завданням у залученні волонтерів є їх мотивація та навчання. Це включає використання методів стимулювання та заохочення, а також комплексної теоретичної та практичної підготовки волонтерів на всіх рівнях для впровадження соціально-педагогічного навчання через школу волонтерів. Робота волонтерів у різних сферах соціальної діяльності потребує широких знань в галузях психології, педагогіки, соціології, юриспруденції та медицини. Використання технології соціальної роботи дозволяє створити професійний волонтерський рух, готовий до вирішення потенційних труднощів. Співпраця соціальних працівників у громадських та благодійних організаціях допомагає розподіляти завдання серед волонтерів та надає допомогу у вирішенні складних ситуацій при взаємодії з різними соціальними категоріями населення.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ МІСЦЕВОЇ ТА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЇ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСТВА

3.1. Порівняльний аналіз застосування технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства у БО «БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС»

Формування молодіжної волонтерської спільноти потребує розробки системи мотивування внутрішньо переміщеної та місцевої молоді, створення технології соціальної роботи з залучення їх до волонтерства.

Важливим для цього є виявлення існуючого зацікавлення та обізнаності молоді щодо волонтерства. Важливим методом виявлення зацікавленості молоді у волонтерській діяльності є соціологічне опитування. Саме цей метод ми вирішили застосувати у нашому дослідженні. Метою опитування є аналіз думки української молоді стосовно актуальних напрямків волонтерства та виявлення дієвих методів стимулювання чи мотивування внутрішньо переміщеної та місцевої молоді до цього виду діяльності.

БО «БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС» є двома організаціями, що працюють у сфері соціальної роботи з молоддю у місті Запоріжжі. Обидві організації використовують технологію волонтерства для залучення молоді до соціальної активності.

Спільні риси

Обидві організації мають схожі цілі та завдання у роботі з молоддю. Зокрема, вони прагнуть:

- Забезпечити молоді можливість реалізувати свій потенціал та внести свій вклад у розвиток суспільства;
- Сформувати у молоді ціннісні орієнтири, такі як соціальна відповідальність, співпраця та толерантність;

- Створити умови для розвитку соціальних навичок та компетентностей молоді.
- Обидві організації використовують схожі методи та форми роботи з молоддю. Зокрема, вони проводять:
 - Просвітницькі заходи, спрямовані на підвищення обізнаності молоді про соціальні проблеми та шляхи їх вирішення;
 - Волонтерські акції та проекти, у яких молодь може реалізувати свої соціальні ініціативи.

Відмінності

Орієнтація на цільову аудиторію. БО «БФ» Карітас Запоріжжя» орієнтується на молодь з соціально незахищених верств населення. Організація надає соціальні послуги, такі як догляд вдома, гуманітарна допомога та ремонт пошкодженого житла. Тому волонтерство у цій організації часто пов'язане з наданням безпосередньої допомоги людям, які потребують.

ГО «ЙЕС» орієнтується на молодь з усіх верств населення. Організація реалізує соціальні проекти, спрямовані на розвиток молоді та підвищення її соціальної активності. Тому волонтерство у цій організації може бути пов'язане з різними видами діяльності, такими як проведення просвітницьких заходів, волонтерські акції та проекти та прямого залучення молоді до написання та реалізації грантових проектів.

Методи та форми роботи. БО «БФ» Карітас Запоріжжя» часто використовує методи та форми роботи, що спрямовані на вирішення конкретних соціальних проблем. Наприклад, організація проводить волонтерські акції з ремонту пошкодженого житла, збору гуманітарної допомоги та надання домашнього догляду.

ГО «ЙЕС» більше акцентує увагу на розвитку соціальних навичок та компетентностей молоді. Організація проводить тренінги та майстер-класи з таких тем, як лідерство, комунікація, соціальна активність, волонтерство та інші.

В ході дослідження з метою застосування технології соціальної роботи з залучення молоді до волонтерства у БО «БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС» було анонімно опитано 40 волонтерів з числа представників БО «БФ» Карітас Запоріжжя», ГО «ЙЕС» та інших волонтерських ініціатив в місті Запоріжжя (Запорізька обласна студентська Рада та інші).

На питання «До якої категорії Ви відноситесь» було отримано такі відповіді (див. рис.3.1.): внутрішньо переміщена молодь – 52,5% респондентів; місцева молодь – 47,5% респондентів.

Близька кількість внутрішньо переміщених та місцевих молодих людей взяли участь у дослідженні, що вказує на різноманіття перспектив волонтерства.

1. До якої категорії Ви відноситесь?
40 відповідей

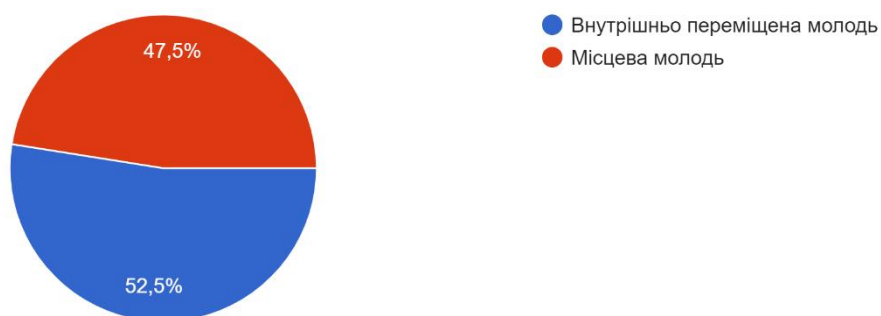

Рис. 3.1. Категорії опитуваної молоді

На питання «Чи відоме Вам поняття «волонтерська діяльність» було отримано такі відповіді (див. рис.3.2.): так, відоме з особистого практичного досвіду волонтерства – 87,5% респондентів; так, маю можливість спостерігати за роботою волонтерів – 10% респондентів; маю загальне уявлення – 5% респондентів.

2. Чи відоме Вам поняття «волонтерська діяльність»?

40 відповідей

Рис. 3.2. Обізнаність молоді щодо поняття «волонтерська діяльність»

Особистий досвід волонтерства: Значна більшість респондентів (87,5%) заявили, що поняття «волонтерська діяльність» є їм відомим з особистого практичного досвіду волонтерства. Це свідчить про те, що більшість опитаних власноруч брали участь у волонтерських заходах і мають практичний досвід у цій сфері.

Спостереження за роботою волонтерів: 10% респондентів мають уявлення про волонтерську діяльність через можливість спостерігати за роботою волонтерів. Це може вказувати на те, що ці люди, хоч і не приймали безпосередньо участь у волонтерських заходах, але вони є свідками інших, які волонтерять.

Загальне уявлення: 5% респондентів мають загальне уявлення про волонтерську діяльність. Це може включати теоретичні знання або загальне розуміння цього поняття, але вони можливо не мають особистого досвіду волонтерства.

Більшість учасників опитування мають прямий досвід волонтерської діяльності, що свідчить про широку популярність та розповсюдженість цієї форми діяльності серед респондентів.

На питання «Чи брали Ви участь у волонтерській діяльності» було отримано такі відповіді (див. рис.3.3.): так, зараз займаюся волонтерством –

70% респондентів; так, раніше займався(лася) волонтерством – 25% респондентів; ні, не брав(ла) участі в волонтерській діяльності – 5% респондентів.

3. Чи брали Ви участь у волонтерській діяльності?

40 відповідей

Рис. 3.3. Участь молоді у волонтерській діяльності

Активні учасники волонтерства: За опитуванням видно, що значна кількість респондентів (70%) зараз займаються волонтерством. Це свідчить про високий рівень активності серед молоді, яка обирає волонтерство як форму соціальної діяльності.

Попередні волонтерські досвід: 25% респондентів вказали, що раніше займалися волонтерством. Це може свідчити про те, що багато людей утримуються від постійної участі, але мають досвід волонтерства в минулому.

Відсутність участі в волонтерській діяльності: Лише 5% респондентів визнали, що не брали участі в волонтерській діяльності. Це може бути пов'язано з різними причинами, такими як відсутність часу, інтересів або доступу до можливостей для волонтерства.

Опитування підтверджує широку популярність волонтерства серед респондентів, проте існують різні рівні участі, включаючи тих, хто активно займається волонтерством зараз, тих, хто робив це в минулому, і тих, хто ще не мав досвіду волонтерства.

На питання «Як довго ви вже займаєтеся волонтерською діяльністю» було отримано такі відповіді (див. рис.3.4.): менше 6 місяців – 23,7% респондентів; від 6 місяців до 1 року – 23,7% респондентів; від 1 року до 3 років –31,6% респондентів; більше 3 років –15,8% респондентів; з початком повномасштабної війни – 2,6% респондентів; не займався – 2,6% респондентів.

4. Як довго ви вже займаєтеся волонтерською діяльністю?
38 відповідей

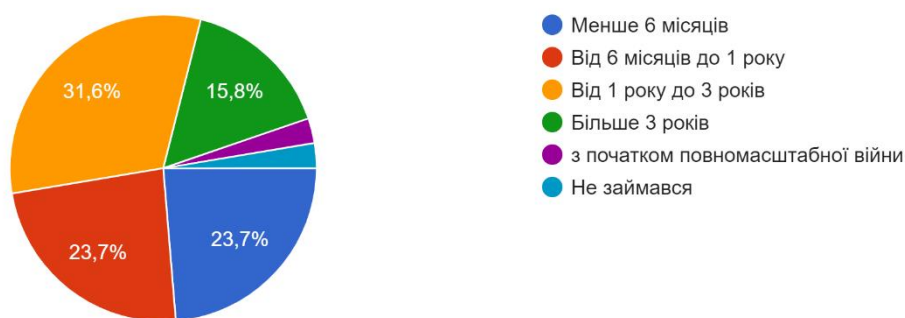

Рис. 3.4. Тривалість зайнятості молоді волонтерської діяльності

Новачки волонтери (менше 6 місяців): 23,7% респондентів вказали, що займаються волонтерською діяльністю менше 6 місяців. Це може свідчити про стале поповнення новачками та збільшення інтересу до волонтерства.

Волонтери з досвідом (від 6 місяців до 3 років): Група респондентів із досвідом від 6 місяців до 1 років - складається 23,7% респондентів та від 1 року до 3 років відповіли 31,6% респондентів із відносно невеликої кількості. Це може вказувати на те, що середня тривалість волонтерської діяльності в цій групі досить різноманітна.

Досвідчені волонтери (більше 3 років): 15,8% респондентів зазначили, що займаються волонтерством більше 3 років. Ця група може представляти волонтерів-ветеранів, які продовжують свою активність протягом тривалого періоду.

Волонтер під час війни: 2,6% респондентів вказали, що почали займатися волонтерством з початком повномасштабної війни. Це може свідчити про те,

що воєнні події можуть стати каталізатором для залучення людей до волонтерської діяльності.

Відсутність волонтерського досвіду: 2,6% респондентів визначили, що не займаються волонтерством. Це може бути обумовлено різними причинами, такими як відсутність можливостей чи не цікавість.

Опитування показує різноманітність тривалості волонтерської діяльності, від новачків до досвідчених учасників, і вказує на стійкий інтерес до волонтерства серед різних груп респондентів.

На питання «Що мотивувало вас почати займатися волонтерською діяльністю» було отримано такі відповіді (див. рис.3.5.): бажання допомогти людям у спільноті – 76,9%; бажання внести внесок у вирішення проблем – 71,8%; отримання нових соціальних і практичних навичок – 59%; встановлення нових зв'язків (друзів) – 43,6%.

5. Що мотивувало вас почати займатися волонтерською діяльністю? (Можна обрати декілька варіантів)
39 відповідей

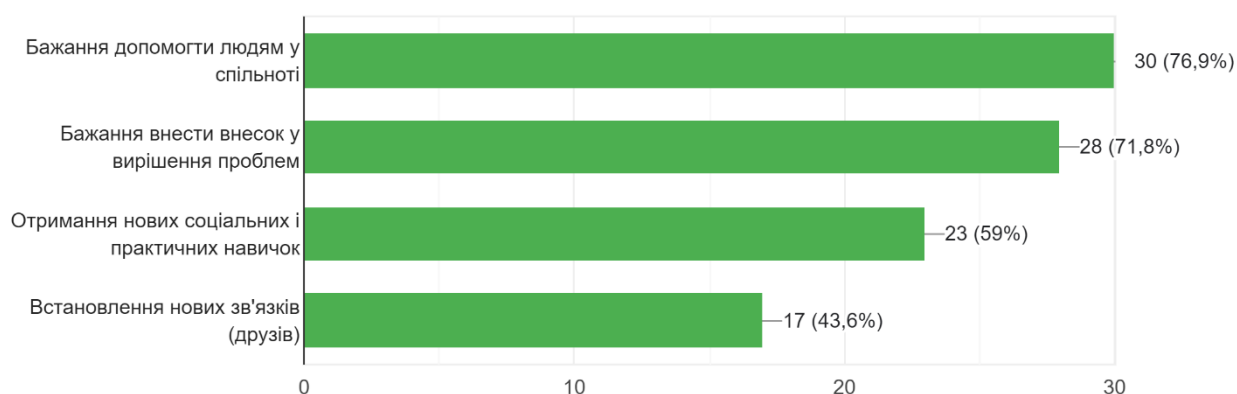

Рис. 3.5. Джерела мотивації молоді займатися волонтерською діяльністю

Бажання допомогти людям у спільноті: 76,9% відповідей респондентів вказали, що їх мотивом для волонтерської діяльності є бажання допомагати іншим у спільноті. Це свідчить про високий рівень емпатії та соціальної відповідальності серед волонтерів.

Бажання внести внесок у вирішення проблем: 71,8% відповідей респондентів вказали, що їхній волонтерській діяльності виправдовує бажання внести свій внесок у вирішення соціальних проблем. Це свідчить про активну громадянську позицію та бажання брати участь у позитивних змінах.

Отримання нових соціальних і практичних навичок: 59% відповідей респонденти вказали, що однією з мотивацій для волонтерства є отримання нових соціальних і практичних навичок. Це може вказувати на бажання особистого розвитку та вдосконалення навичок через волонтерську діяльність.

Встановлення нових зв'язків (друзів): 43,6% відповідей респондентів вказали, що для них важливо встановлювати нові зв'язки та дружби через волонтерську спільноту. Це підкреслює соціальний аспект волонтерства та його роль у формуванні сильних спільнот.

Мотивація волонтерів є різноманітною, і їхні цілі охоплюють бажання допомагати спільноті, вирішувати проблеми, розвивати навички та будувати соціальні зв'язки. Це свідчить про багатогранність волонтерського руху та його значущість для особистого та соціального розвитку учасників.

На питання «Чи вважаєте ви, що волонтерська діяльність може мати позитивний вплив на ваше життя та життя оточуючих? Які переваги ви бачите у волонтерстві?» було отримано такі відповіді.

Допомога та підтримка: Більшість відповідей вказують на те, що волонтерство надає можливість допомагати іншим та бути корисним для суспільства. Волонтери відчують задоволення від того, що вони можуть бути частиною чогось важливого та надавати підтримку тим, хто цього потребує.

Розвиток особистості: Волонтерство розглядається як можливість розвивати особисті якості, навички та здібності. Багато волонтерів відзначають, що вони отримують нові знайомства, навчаються бути зібранішими та вчать важливим соціальним навичкам.

Участь у вирішенні соціальних проблем: Волонтерство вважається засобом вирішення соціальних проблем, таких як допомога літнім людям, особам з інвалідністю, та іншим соціально вразливим групам.

Зміцнення громади та суспільства: Волонтерство сприяє створенню сильної та згуртованої громади. Воно може сприяти розвитку почуття приналежності та благополуччя в суспільстві.

Позитивний вплив на емоційний стан: Волонтерство часто сприяє покращенню емоційного стану волонтерів. Залучення до допомоги іншим може надати радість і задоволення.

Професійний розвиток: Багато волонтерів бачать волонтерство як можливість удосконалити свої професійні навички та знання.

Внесок у розвиток країни: Деякі волонтери відзначають, що волонтерство є важливим для підтримки країни в різних аспектах, таких як допомога військовим, внутрішньо переміщеним особам та іншим сферам.

В цілому, волонтерство сприяє розвитку як індивіда, так і суспільства, надаючи можливість вносити позитивні зміни та допомагати тим, хто цього потребує.

На питання «Чи стикалися ви з труднощами під час здійснення волонтерської діяльності» було отримано такі відповіді (див. рис.3.6.): так – 27,5% респондентів; не – 70% респондентів; не було – 2,5% респондентів.

Зіштовхувалися з труднощами: 27,5% респондентів зазначили, що під час волонтерської діяльності вони стикалися з труднощами. Це може включати різноманітні виклики, такі як складність завдань, важкості взаємодії з певною групою або несподівані обставини.

Не стикалися з труднощами: 70% респондентів заявили, що не стикалися з труднощами під час волонтерської діяльності. Це може свідчити про те, що для більшості учасників волонтерства досвід був позитивним.

Відсутність відповіді: 2,5% респондентів не надали відповіді на це питання.

Байдужість: Однією з основних труднощів є зіштовхування з байдужістю, що може впливати на мотивацію волонтера та результативність його роботи.

7. Чи стикалися ви з труднощами під час здійснення волонтерської діяльності?
40 відповідей

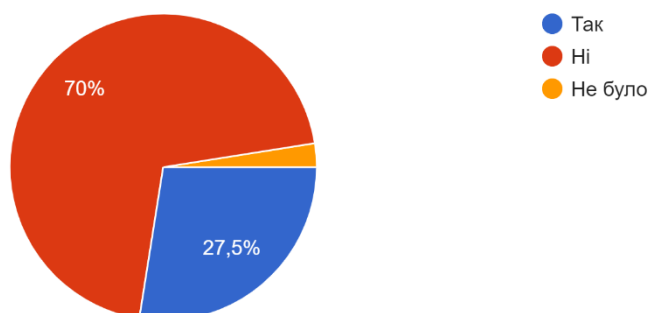

Рис. 3.6. Труднощі молоді під час здійснення волонтерської діяльності

Недовіра, нечесність, корупція: Деякі волонтери вказали на труднощі, пов'язані з недовірою, нечесністю та корупцією. Це може ускладнювати волонтерську діяльність та вимагати додаткових зусиль для подолання проблем.

Некомфортний колектив: Волонтери можуть стикатися із складнощами через некомфортний або несприятливий колектив, що може впливати на їхні взаємини та загальний досвід.

Недостатньо ресурсів та невдоволення бенефіціарів: Проблеми з обмеженими ресурсами та невдоволенням бенефіціарів можуть становити труднощі в реалізації проектів та забезпеченні ефективної допомоги.

Неясна система волонтерської діяльності та відсутність координації: Волонтери вказали на труднощі через неясність системи волонтерської роботи та недостатню координацію дій між учасниками.

Труднощі з комунікацією: Проблеми у взаємодії та комунікації, особливо з бенефіціарами, можуть ускладнювати волонтерську діяльність та взаєморозуміння.

Непорозуміння з іншими волонтерами: Труднощі взаєморозуміння та конфлікти з іншими волонтерами можуть впливати на ефективність роботи волонтерського колективу.

Труднощі, вказані волонтерами, різноманітні і стосуються як внутрішніх факторів (мотивація, емоційний стан), так і зовнішніх (комунікація, організаційні проблеми). Врахування цих аспектів може допомогти вдосконалити умови для волонтерів та підвищити ефективність волонтерської діяльності.

Хоча деякі волонтери стикалися з труднощами у своїй діяльності, для більшості це не є загальним правилом. Такі виклики можуть бути індивідуальними та залежати від конкретного виду волонтерської роботи або специфіки проектів. Важливо враховувати ці труднощі для покращення умов і підтримки волонтерів у майбутньому.

Значна більшість не стикалася з труднощами, що може свідчити про задоволеність учасників волонтерства у Запоріжжі.

Якщо ви відповіли «Так» на попереднє питання, будь ласка, опишіть основні труднощі чи виклики, з якими ви зіткнулися.

Байдужість: Однією з основних труднощів є байдужість, що може впливати на мотивацію волонтера та результативність його роботи.

Недовіра, нечесність, корупція: Деякі волонтери вказали на труднощі, пов'язані з недовірою, нечесністю та корупцією. Це може ускладнювати волонтерську діяльність та вимагати додаткових зусиль для подолання проблем.

Некомфортний колектив: Волонтери можуть стикатися із складнощами через некомфортний або несприятливий колектив, що може впливати на їхні взаємини та загальний досвід.

Недостатньо ресурсів та невдоволення бенефіціарів: Проблеми з обмеженими ресурсами та невдоволенням бенефіціарів можуть становити труднощі в реалізації проектів та забезпеченні ефективної допомоги.

Неясна система волонтерської діяльності та відсутність координації: Волонтери вказали на труднощі через неясність системи волонтерської роботи та недостатню координацію дій між учасниками.

Труднощі з комунікацією: Проблеми у взаємодії та комунікації, особливо з бенефіціарами, можуть ускладнювати волонтерську діяльність та взаєморозуміння.

Непорозуміння з іншими волонтерами: Труднощі взаєморозуміння та конфлікти з іншими волонтерами можуть впливати на ефективність роботи волонтерського колективу.

Труднощі, вказані волонтерами, різноманітні і стосуються як внутрішніх факторів (мотивація, емоційний стан), так і зовнішніх (комунікація, організаційні проблеми). Врахування цих аспектів може допомогти вдосконалити умови для волонтерів та підвищити ефективність волонтерської діяльності.

На питання «Чи вважаєте ви, що волонтери повинні мати спеціальні знання та підготовку, щоб здійснювати волонтерську діяльність» було отримано такі відповіді (див. рис.3.7.): так – 22,5% респондентів; ні –17,5% респондентів; залежно від виду діяльності – 60% респондентів.

Так, вважають необхідними спеціальні знання: 22,5% респондентів вважають, що для здійснення волонтерської діяльності необхідні спеціальні знання та підготовка.

Ні, не вважають необхідними спеціальні знання: 17,5% респондентів вважають, що для волонтерської діяльності не потрібні спеціальні знання та підготовка.

Залежно від виду діяльності: Значна частина респондентів (60%) вважає, що необхідність спеціальних знань та підготовки залежить від конкретного виду волонтерської діяльності.

Більшість респондентів вважають, що необхідність спеціальних знань та підготовки для волонтерів може залежати від конкретного виду діяльності. Це підкреслює важливість адаптації волонтерської підготовки до конкретних потреб та характеру волонтерських завдань.

9. Чи вважаєте ви, що волонтери повинні мати спеціальні знання та підготовку, щоб здійснювати волонтерську діяльність?

40 відповідей

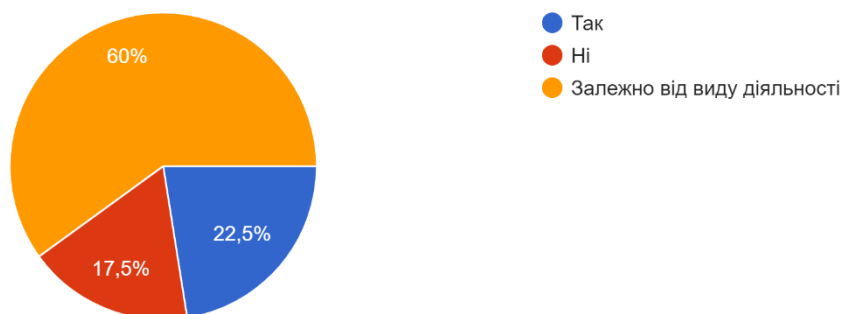

Рис. 3.7. Значущість спеціальних знань та підготовки молоді волонтерів під час здійснення волонтерської діяльності

На питання «Чи вважаєте ви, що ваша волонтерська діяльність допомагає вирішувати проблеми та поліпшувати ситуацію у вашій громаді» було отримано такі відповіді (див. рис. 3.8.): так – 70% респондентів; не – 2,5% респондентів; важко сказати – 27,5% респондентів.

10. Чи вважаєте ви, що ваша волонтерська діяльність допомагає вирішувати проблеми та поліпшувати ситуацію у вашій громаді?

40 відповідей

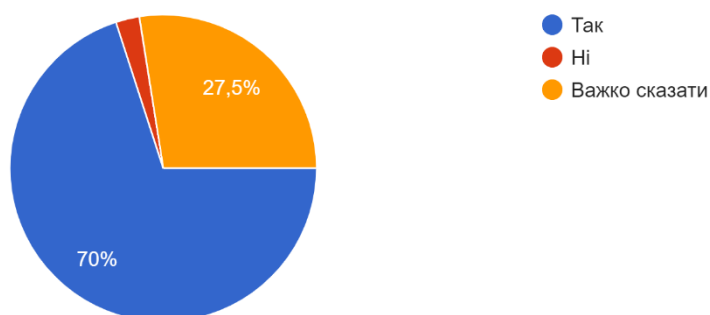

Рис. 3.8. Значущість волонтерської діяльності у вирішенні проблем та поліпшення ситуації у громаді

Так, волонтерська діяльність допомагає вирішувати проблеми: Більшість респондентів (70%) вважають, що їхня волонтерська діяльність допомагає вирішувати проблеми та поліпшувати ситуацію у своїй громаді.

Ні, не впливає: 2,5% респондентів вважає, що його волонтерська діяльність не впливає на вирішення проблем у громаді.

Важко сказати: 27,5% респондентів відповіли, що їм важко визначити, чи їхня волонтерська діяльність справді вирішує проблеми в громаді.

Загальна тенденція свідчить про те, що більшість волонтерів вважає, що їхня діяльність дійсно впливає на вирішення проблем та поліпшення ситуації у громаді. Такий позитивний вплив волонтерів може сприяти соціальному розвитку та покращенню якості життя громади.

На питання «Чи варто, на вашу думку, стимулювати молодих людей до включення до волонтерської діяльності» було отримано такі відповіді (див. рис.3.9.): так, додаткова мотивація сприятиме більш продуктивній діяльності – 62,5% респондентів; ні, це має бути добровільна безкорисна діяльність, і дізнаватися про неї молоді повинні з власної ініціативи – 35% респондентів; важко відповісти, знаю мало інформації щодо цього – 2,5% респондентів.

11. Чи варто, на вашу думку, стимулювати молодих людей до включення до волонтерської діяльності?
40 відповідей

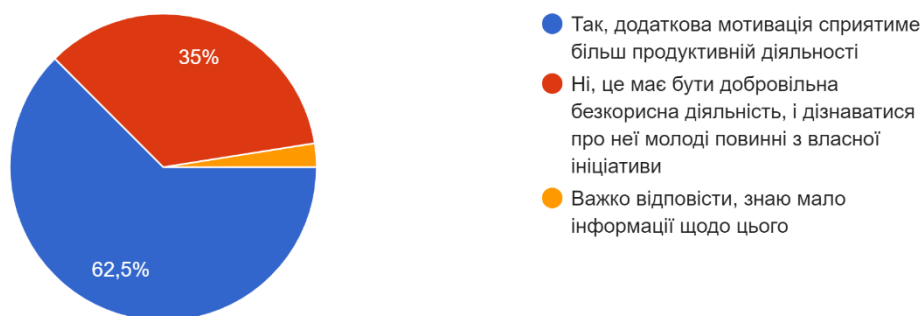

Рис. 3.9. Значення стимулювання щодо включеності молоді до волонтерської діяльності

– Так, додаткова мотивація важлива: Значна кількість відповідей респондентів (62,5%) вказує, що стимулювання молодих людей додатковою мотивацією сприятиме більш продуктивній волонтерській діяльності.

– Ні, діяльність має бути добровільною: 35% відповідей респондентів вказує, що волонтерська діяльність має залишатися добровільною та безкорисливою, і молоді люди повинні самостійно дізнаватися про неї з власної ініціативи.

– Важко відповісти: 2,5% відповідей респондентів відзначають, що важко визначити свою позицію, ймовірно через обмежену інформацію щодо цього питання.

Існує розділена думка щодо необхідності стимулювання молодих людей до волонтерської діяльності. Частина вважає, що додаткова мотивація може сприяти більш активній участі, тоді як інші стверджують, що волонтерства повинно залишатися добровільним та безкорисливим з власної ініціативи молоді.

На питання «Чи відомі Вам напрямки, за якими здійснюється волонтерська діяльність» було отримано такі відповіді (див. рис.3.10.): гарно орієнтуюся – 72,5% респондентів; погано орієнтуюся – 25% респондентів; Зовсім не відомо – 0% респондентів.

12. Чи відомі Вам напрямки, за якими здійснюється волонтерська діяльність?
40 відповідей

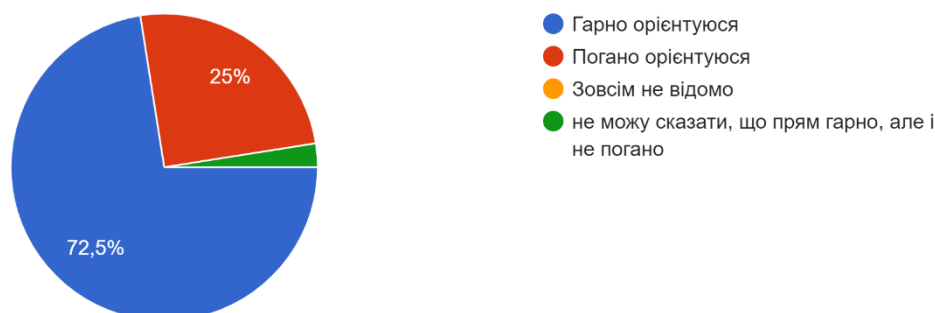

Рис. 3.10. Обізнаність молоді щодо напрямків, за якими здійснюється волонтерська діяльність

На питання «Які напрямки волонтерства на вашу думку є найбільш актуальними» було отримано такі відповіді (див. рис.3.11.): робота з дітьми дошкільного віку – 25%; робота з молоддю з особливими потребами – 25%; допомога тваринам – 30%; екологічні акції – 37,5; допомога у підготовці та проведенні свят – 5%; допомога людям похилого віку – 27,5%; допомога військовим – 85%; допомога людям, що опинились у складних життєвих обставинах – 62,5%; гуманітарна допомога постраждалим від військових дій – 77,5%; усі варіанти наразі є актуальними – 2,5%.

13. Які напрямки волонтерства на вашу думку є найбільш актуальними? (Можна обрати декілька 2-3 варіантів)

40 відповідей

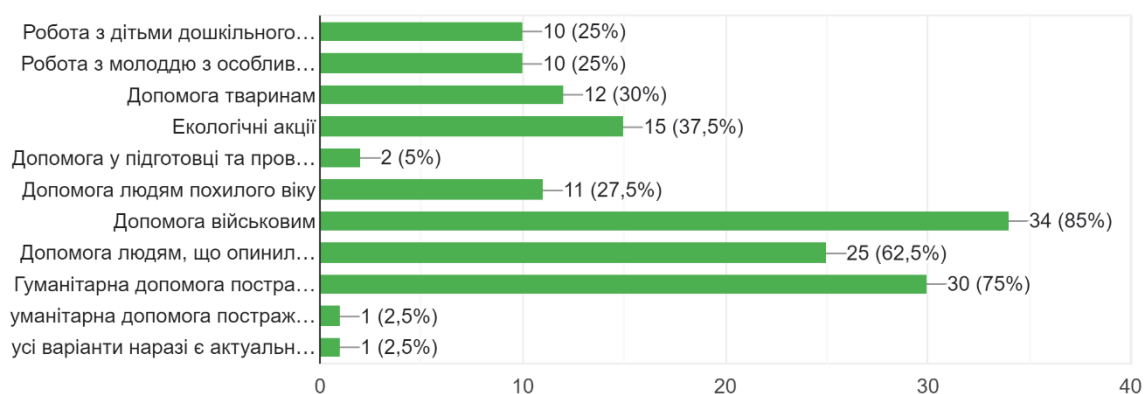

Рис. 3.11. Найбільш актуальні напрямки волонтерської діяльності на думку молоді

Більшість респондентів мають досить чітке розуміння напрямків волонтерської діяльності. Однак існують і ті, хто визнає свою невпевненість у цьому питанні. Можливо, для поліпшення участі волонтерів важливо надавати більше інформації про різноманітні напрямки волонтерської діяльності.

Більшість напрямків волонтерської діяльності визнаються респондентами актуальними. Волонтери бачать важливість допомоги різним категоріям населення, тваринам, а також активну участь у різноманітних екологічних та гуманітарних ініціативах.

На питання «До яких видів волонтерства Ви могли б долучитися або займаєтесь» було отримано такі відповіді (див. рис.3.12.): робота з дітьми

дошкільного віку – 27,5%; робота з молоддю з особливими потребами – 7,5%; допомога тваринам – 25%; екологічні акції – 30%; допомога у підготовці та проведенні свят – 20%; допомога людям похилого віку – 10% відповідей; допомога військовим – 62,5% відповідей; допомога людям, що опинились у складних життєвих обставинах – 37,5%; допомога в сортуванні гуманітарної допомоги – 37,5% відповідей; допомога в розвантаженні гуманітарної допомоги – 32,5% відповідей.

14. До яких видів волонтерства Ви могли б долучитися або займаєтесь зараз (підкресліть, що саме, з виділеного курсивом)? (Можна обрати декілька варіантів 2-3)

40 відповідей

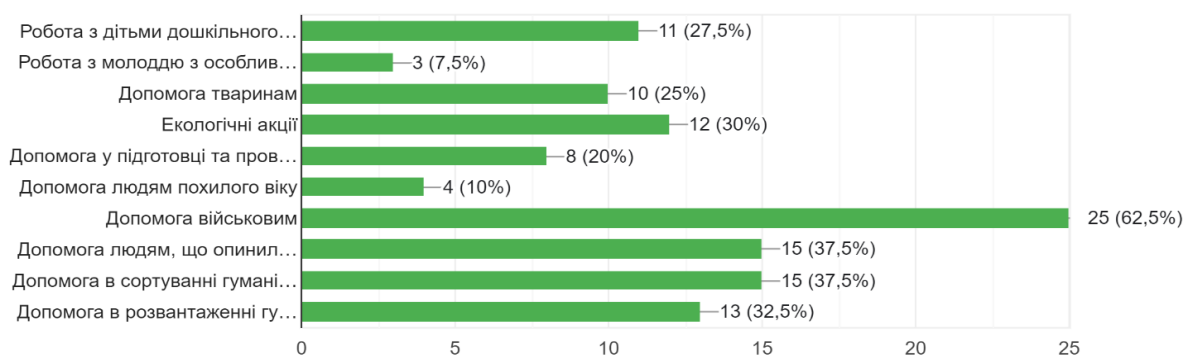

Рис. 3.12. Найбільш актуальні види волонтерської діяльності, до яких могли б долучитися або займатися зараз на думку молоді

Респонденти проявляють зацікавленість та готовність долучитися до різноманітних видів волонтерської діяльності, що охоплюють допомогу різним соціальним групам, тваринам, а також волонтерство в екологічних та гуманітарних ініціативах.

На питання «Маєте намір продовжувати займатися волонтерською діяльністю у майбутньому» було отримано такі відповіді (див. рис.3.13.): Так – 76,3% респондентів; Ні – 23,7% респондентів; Не впевнений/впевнений – 0% респондентів.

15. Маєте намір продовжувати займатися волонтерською діяльністю у майбутньому?
38 відповідей

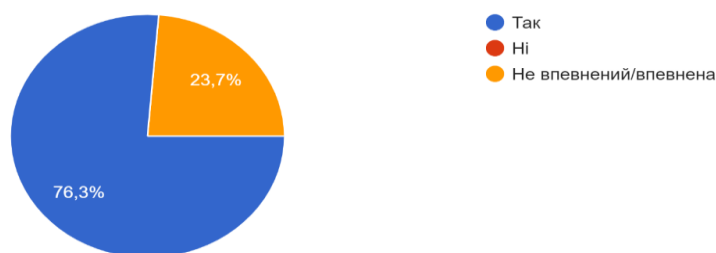

Рис. 3.13. Намір молоді щодо продовження зайнятості волонтерської діяльності у майбутньому

Більшість респондентів виражають бажання продовжувати волонтерську діяльність у майбутньому. Це свідчить про позитивний вплив волонтерства на їхнє життя та бажання продовжувати допомагати спільноті.

На питання «Які заходи ви запропонували б для поліпшення підтримки та умов для волонтерів» було отримано такі відповіді (див. рис. 3.14.): збільшення ресурсів та матеріальної підтримки – 55%; покращення доступу до інформації та навчальних матеріалів – 30%; організація тренінгів та семінарів для підвищення навичок волонтерів – 42,5%; забезпечення психологічної підтримки для волонтерів – 35%; підвищення координації та комунікації між волонтерами та організаціями – 82,5%; залучення додаткових джерел фінансування для волонтерської діяльності – 65%.

Більшість респондентів визнають важливість поліпшення умов для волонтерів, зокрема збільшення ресурсів, навчальної підтримки, організації тренінгів та забезпечення психологічної підтримки. Ці заходи можуть сприяти покращенню волонтерського досвіду та збільшенню ефективності їхньої діяльності.

16. Які заходи ви запропонували б для поліпшення підтримки та умов для волонтерів?
(Можна обрати декілька 2-3 варіантів)

40 відповідей

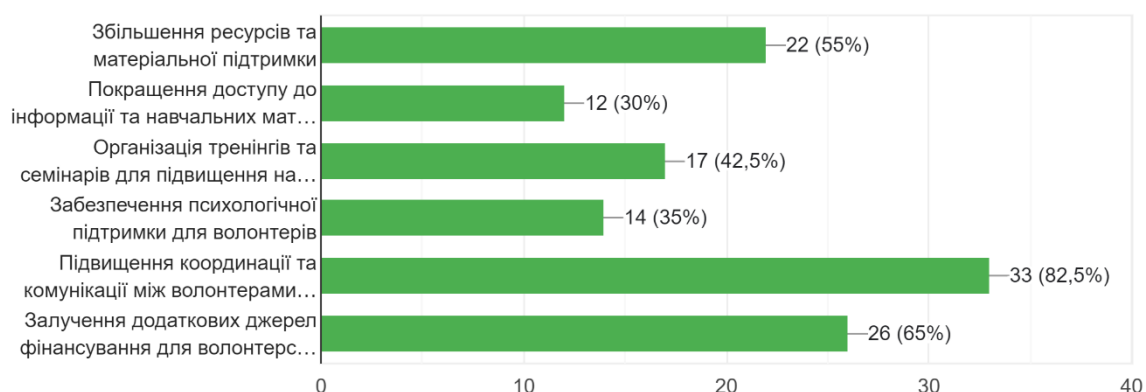

Рис. 3.14. Заходи, які б могли б поліпшити підтримку та умови для волонтерів на думку молоді

На питання «Чи рекомендували б ви іншим молодим людям долучитися до волонтерської діяльності? Чому так чи чому ні?» було отримано такі відповіді.

Загальний інтерес до волонтерської діяльності: З опитування видно великий інтерес молоді до волонтерської діяльності, оскільки більшість респондентів висловлюють позитивне ставлення та готовність рекомендувати цю діяльність іншим.

Мотивація для волонтерства: Респонденти вказують на різні мотивації для участі в волонтерській діяльності, такі як отримання нового досвіду, розвиток навичок, сприяння вирішенню соціальних проблем, та моральне задоволення.

Рекомендації для інших: Більшість респондентів рекомендує іншим молодим людям долучитися до волонтерської діяльності, вказуючи на можливості для особистого та професійного розвитку, а також на соціальну важливість цієї справи.

Різноманіття відгуків: Відповіді різних респондентів показують, що волонтерство варто сприймати як індивідуальний шлях самовираження та допомоги спільноті.

Важливість підтримки та стимулювання волонтерів: Запропоновані заходи для поліпшення підтримки та умов для волонтерів, такі як надання ресурсів, тренінгів, психологічної підтримки, свідчать про необхідність забезпечення комфортних умов для діяльності волонтерів.

Діапазон вікових та освітніх категорій: Респонденти представлені різноманітно за віком та освітою, що свідчить про широкий спектр учасників волонтерського руху.

Загальною тенденцією є позитивне ставлення до волонтерської діяльності, яка розглядається як засіб особистого зростання та активного внесення в розвиток громади.

На питання «Чи маєте ви будь-які додаткові коментарі або пропозиції щодо волонтерської діяльності?» було отримано такі відповіді.

Відсутність коментарів: Частина респондентів не має конкретних коментарів чи пропозицій щодо волонтерської діяльності, що може вказувати на те, що їхнє досвід в цілому задовольняючий, або вони не мають конкретних ідей щодо поліпшень.

Бажання дізнатися про більше акцій: Один респондент висловлює бажання дізнатися про більше волонтерських акцій та можливість взяти участь у достроковому волонтерстві. Це може свідчити про зацікавленість в більшій різноманітності та доступності волонтерських можливостей.

Позитивний вплив на розвиток навичок: Інший респондент підкреслює, що волонтерська діяльність допомагає молоді отримувати корисні практичні навички. Це вказує на те, що волонтерство розглядається не тільки як благодійна діяльність, але і як шлях для освоєння нових умінь та вдосконалення існуючих.

Можливість подальшого зв'язку: Деякі респонденти не викладають конкретних пропозицій чи коментарів, але вказують, що вони можуть звернутися з питаннями чи ідеями у майбутньому. Це може бути важливим для створення механізмів зворотнього зв'язку та покращення волонтерських програм.

У цілому, додаткові коментарі вказують на позитивне ставлення до волонтерської діяльності та можливість розширення та удосконалення волонтерських ініціатив.

На питання «Ваша стать» було отримано такі відповіді (див. рис.3.15.): чоловіча –50% респондентів; жіноча – 50% респондентів.

19. Ваша стать?
40 відповідей

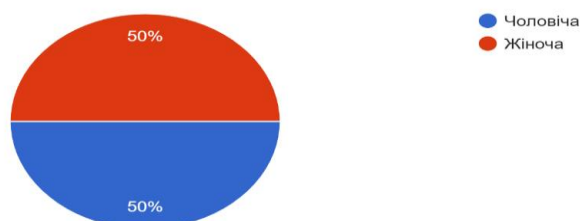

Рис. 3.15. Стать респондентів

Респонденти були рівномірно розподілені за статтю.

На питання «Ваш вік» було отримано такі відповіді (див. рис.3.16.): 16-18 – 25% респондентів; 18-24 – 35% респондентів; 25-30 – 20% респондентів; 31-35 – 20% респондентів.

20. Ваш вік?
40 відповідей

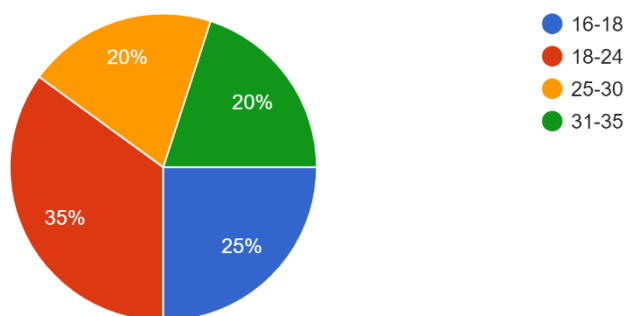

Рис. 3.16. Вік респондентів

Більшість респондентів знаходиться в діапазоні від 18 до 24 років, що вказує на активність молоді в волонтерській діяльності.

На питання «Ваша освіта» було отримано такі відповіді (див. рис.3.17.): не маю шкільної освіти – 0% респондентів; базова загальна середня (9 класів) – 22,5% респондентів; повна загальна середня (11 класів) – 7,5% респондентів; професійно-технічна – 12,5% респондентів; неповна вища – 12,5% респондентів; базова вища – 15% респондентів; повна вища – 30% респондентів; науковий ступінь – 0% респондентів.

21. Ваша освіта?
40 відповідей

Рис. 3.17. Освіта респондентів

В основному, респонденти мають повну або базову вищу освіту, що може свідчити про здатність до аналізу та розуміння соціальних питань.

На питання «Ваш рід занять» було отримано такі відповіді (див. рис.3.18.): студент (тільки навчаюсь) – 32,5% респондентів; студент (вчусь і працюю) – 37,5% респондентів; працюю і не навчаюсь – 25% респондентів; не працюю і не навчаюсь – 5% респондентів.

Найчастіше респонденти вказують, що вчаться і працюють одночасно, що може вказувати на активний та багатогранний спосіб життя.

22. Ваш рід занять?
40 відповідей

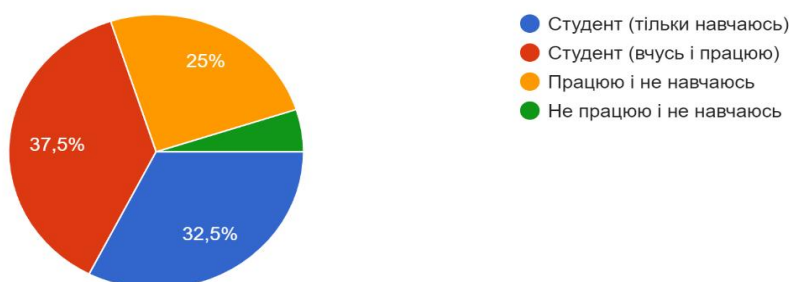

Рис. 3.18. Рід занять респондентів

Опитування вказує на значущий інтерес молоді до волонтерської діяльності в Запоріжжі, як і серед внутрішньо переміщеної молоді, так і серед місцевих молодих людей. Більшість респондентів вже займаються волонтерством або мають певний досвід у цій галузі, при цьому основна частина з них відзначила тривалий стаж волонтерської діяльності.

За мотивацією волонтерства переважає бажання допомогти спільноті та внесення внеску у вирішення соціальних проблем. Також важливими мотивами є отримання нових навичок та встановлення додаткових соціальних зв'язків. Волонтери вбачають важливість своєї ролі у поліпшенні життя громади та вирішенні конкретних проблем, що ставить їхнє волонтерство в контексті позитивного впливу на оточуючих.

Важливою темою є ініціативи щодо стимулювання молоді до волонтерства. Більшість респондентів підтримують ідею додаткової мотивації, яка сприятиме більш продуктивній волонтерській діяльності. Проте деякі висловлюють думку, що волонтерство має бути добровільною та безкорисливою діяльністю, яку молодь повинна обирати за власною ініціативою.

Результати також вказують на різноманіття напрямків волонтерської діяльності, серед яких особливу актуальність мають гуманітарна допомога, робота з дітьми та молоддю, допомога людям у складних життєвих обставинах та екологічні акції.

Таким чином обидві організації мають позитивний досвід роботи з молоддю та вносять свій вклад у розвиток соціальної активності молоді у місті Запоріжжі.

3.2. Рекомендації щодо розвитку технології соціальної роботи із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства

До основних рекомендації щодо розвитку технології соціальної роботи із залучення місцевої та внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства, можна включити:

- Розробка ефективних методів і технологій соціальної роботи, які враховують соціально-психологічні особливості внутрішньо переміщеної молоді;
- Створення безпечного і комфортного середовища для внутрішньо переміщеної молоді, яка бере участь у волонтерстві;
- Залучення внутрішньо переміщеної молоді до процесу розробки і реалізації програм волонтерства;
- Підвищення обізнаності про волонтерство серед внутрішньо переміщеної молоді;
- Створення системи підтримки і заохочення для внутрішньо переміщених волонтерів.

Конкретні рекомендації:

- Розробка програм волонтерства, які відповідають інтересам і потребам внутрішньо переміщеної молоді;
- Залучення до волонтерства внутрішньо переміщеної молоді з різним освітнім і соціальним статусом;
- Створення системи навчання та розвитку для внутрішньо переміщених волонтерів;
- Надання внутрішньо переміщеним волонтерам можливості для професійного розвитку;
- Підвищення обізнаності про волонтерство серед внутрішньо переміщеної молоді через соціальні мережі, місцеві ЗМІ та інші канали зв'язку;
- Розробка ефективних методів і технологій соціальної роботи, які враховують соціально-психологічні особливості внутрішньо переміщеної молоді;

– Внутрішньо переміщена молодь часто переживає стрес і травму, пов'язані з війною та переїздом. Тому важливо розробляти методи і технології соціальної роботи, які враховують ці особливості. Наприклад, можна використовувати групову роботу для підтримки внутрішньо переміщеної молоді і допомогти їм адаптуватися до нових умов життя;

– Створення безпечного і комфортного середовища для внутрішньо переміщеної молоді, яка бере участь у волонтерстві;

– Внутрішньо переміщена молодь часто відчуває себе ізольованою та знеособленою. Тому важливо створювати безпечне і комфортне середовище для молодих людей, де вони зможуть відчувати себе прийнятими і цінними. Наприклад, можна проводити волонтерство в місцях, які є доступними і зручними для внутрішньо переміщеної молоді;

– Залучення внутрішньо переміщеної молоді до процесу розробки і реалізації програм волонтерства;

– Залучення внутрішньо переміщеної молоді до процесу розробки і реалізації програм волонтерства дозволить зробити програми більш релевантними для їх інтересів і потреб. Наприклад, можна проводити опитування внутрішньо переміщеної молоді, щоб дізнатися про їхні інтереси і потреби;

– Підвищення обізнаності про волонтерство серед внутрішньо переміщеної молоді;

– Важливо підвищувати обізнаність про волонтерство серед внутрішньо переміщеної молоді, щоб вони знали про можливості волонтерства і могли брати участь у ньому. Наприклад, можна проводити інформаційні заходи про волонтерство в місцях, де проживає внутрішньо переміщена молодь;

– Створення системи підтримки і заохочення для внутрішньо переміщених волонтерів.

Внутрішньо переміщені волонтери часто відчувають труднощі в волонтерській діяльності. Тому важливо створювати систему підтримки і

заохочення для них. Наприклад, можна надавати внутрішньо переміщеним волонтерам навчання, розвиток і можливості для професійного зростання.

Впровадження цих рекомендацій дозволить зробити технологію соціальної роботи з залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства більш ефективною і сприятиме соціальній інтеграції внутрішньо переміщеної молоді.

Соціальна робота та волонтерство можуть допомогти молоді знайти своє місце у суспільстві, розвинути навички та забезпечити позитивний вплив на спільноту. Щоб залучити молодь до волонтерства, необхідно використовувати технології соціальної роботи та наступні рекомендації:

1. Розвивати платформи волонтерства та соціального захисту в Інтернеті. Забезпечувати доступність цих платформ для молоді та інших людей, які зацікавлені в волонтерстві та соціальній роботі;

2. Використовувати соціальні медіа для залучення молоді до волонтерської роботи. Створювати групи та сторінки в соціальних медіа для просування волонтерства та соціальної роботи серед молоді;

3. Залучати молодь до проектів, які є цікавими для них та мають позитивний вплив на спільноту. Розглядати можливість створення проектів для внутрішньо переміщеної молоді, які можуть бути корисними для їхньої інтеграції у нове середовище;

4. Організувати тренінги та семінари для молоді з питань волонтерства та соціальної роботи. Надавати молоді можливість розвивати свої навички та здобувати нові знання в цій сфері;

5. Підтримувати спільноту волонтерів, які займаються соціальною роботою. Надавати їм можливість обмінюватися досвідом та знаннями, що сприятиме підвищенню ефективності їхньої роботи;

6. Сприяти взаємодії між молоддю та організаціями, які займаються соціальною роботою та волонтерством. Приділяти увагу співпраці з місцевими організаціями та громадськими ініціативами, які займаються соціальною роботою та розвитком волонтерства;

7. Підтримувати представників молоді у їхньому бажанні займатися волонтерством та соціальною роботою. Визнавати їхні досягнення та успіхи, допомагайте у вирішенні проблем, з якими вони зіткнулися, та надавайте підтримку у розвитку їхньої кар'єри;

8. Забезпечувати доступ до інформації про можливості волонтерства та соціальної роботи для молоді, зокрема для внутрішньо переміщеної молоді. Розглядати можливість створення довідників та порталів, які містять інформацію про можливості волонтерства та соціальної роботи;

9. Підтримувати відкритий діалог з молоддю про їхні потреби та бажання з питань волонтерства та соціальної роботи. Слухати їхні пропозиції та враховуйте їхні побажання при плануванні та реалізації проектів;

10. Забезпечувати належний захист прав та інтересів молоді, яка займається волонтерством та соціальною роботою. Забезпечувати їм належні умови праці та надавати необхідну підтримку в разі виникнення проблем.

Залучення молоді до волонтерства та соціальної роботи є важливою складовою розвитку спільноти та соціального прогресу. Розробка технологій соціальної роботи та застосування рекомендацій, які були описані вище, можуть сприяти успіхові у розвитку волонтерства та соціальної роботи серед молоді, включаючи внутрішньо переміщену молодь. Важливо враховувати потреби та бажання молоді, діалог з ними та співпрацю з місцевими громадськими організаціями та ініціативами.

Інтернет-технології та соціальні мережі можуть бути ефективним інструментом для залучення молоді до волонтерства та соціальної роботи. Застосування онлайн-платформ та мобільних додатків може допомогти залучити більше молоді та забезпечити доступність інформації про можливості волонтерства та соціальної роботи.

Наприклад, можна створити онлайн-довідник про можливості волонтерства та соціальної роботи, який буде містити інформацію про організації, проекти та програми, що шукають волонтерів. Також можна

розробити мобільний додаток, який допоможе молоді знайти можливості волонтерства та соціальної роботи в їхньому регіоні.

При створенні таких інструментів важливо забезпечити їхню доступність та зрозумілість для внутрішньо переміщеної молоді, яка може мати обмежений доступ до інформації та технічних засобів.

Окрім того, важливо створити сприятливі умови для розвитку волонтерства та соціальної роботи серед молоді. Наприклад, можна організовувати тренінги, семінари та інші заходи, які допоможуть молоді набути необхідних навичок та знань у сфері волонтерства та соціальної роботи.

Також важливо забезпечити належну підтримку та підтримку молоді, яка волонтерить або працює в соціальній сфері. Це може включати надання консультацій, підтримки в розвитку проектів, а також надання можливості взаємодії з іншими волонтерами та фахівцями у галузі соціальної роботи.

Також можна пропонувати молоді різноманітні форми волонтерства та соціальної роботи, наприклад, короткострокові проекти або можливості дистанційного волонтерства. Це допоможе залучити більше молоді та забезпечити більш гнучкий та зручний графік для тих, хто має обмежений час або можливості для волонтерства.

Крім того, важливо забезпечувати взаємодію та співпрацю між організаціями, які займаються волонтерством та соціальною роботою, та місцевими органами влади. Це допоможе забезпечити більшу підтримку та розвиток соціальних ініціатив у регіоні, а також покращити взаємодію між місцевими громадськими організаціями та владою.

В цілому, успіх розвитку волонтерства та соціальної роботи серед молоді залежить від багатьох факторів, включаючи забезпечення доступності, зрозумілості та сприятливих умов для залучення молоді, підтримки та підготовки волонтерів та соціальних працівників, співпраці з місцевими органами влади та громадськими організаціями, а також використання інтернет-технологій та соціальних мереж для залучення молоді до соціальної роботи та волонтерства.

Третій розділ кваліфікаційної роботи магістра присвячено розробці технології соціальної роботи, спрямованої на залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Порівняльний аналіз застосування цієї технології в БО «БФ» Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС» визначив ключові особливості і успішні практики.

Зазначений порівняльний аналіз надав важливий інсайт щодо ефективності застосування технології соціальної роботи в обраних організаціях. Виявлені сильні та слабкі сторони дозволять вдосконалити методи та підходи до залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

На основі аналізу були розроблені конкретні рекомендації щодо розвитку технології соціальної роботи з залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Ці рекомендації враховують виявлені проблеми та можливості використання кращих практик, сприяючи оптимізації діяльності та підвищенню результативності соціальних програм.

Зазначений розділ є ключовим етапом у вирішенні практичних аспектів дослідження та надає чітку мапу для подальших кроків у впровадженні та вдосконаленні соціальних ініціатив, спрямованих на залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження було встановлено, що соціальна робота із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства є ефективним інструментом для соціальної інтеграції внутрішньо переміщеної молоді. Волонтерство дозволяє внутрішньо переміщеній молоді адаптуватися до нових умов життя, набути нових знань і навичок, а також внести свій внесок у розвиток суспільства.

Загальні висновки з трьох розділів дослідження «Соціальна робота по залученню внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства»:

– Методологічні основи дослідження соціальної роботи:

Історія дослідження соціальної роботи щодо залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства виявила еволюцію підходів та розширення області досліджень в даній сфері. Одним із ключових висновків є те, що проблема залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства набуває все більшого значення в умовах сучасного соціуму, що вимагає глибокого аналізу та інноваційних підходів.

Уточнення ключових понять, таких як «соціальна робота», «волонтерство», «залучення», було важливим кроком для створення чіткого та єдиного розуміння термінів, що використовуються у дослідженні. Визначено поняття «внутрішньо переміщена молодь» та «місцева молодь», що дозволяє деталізувати групу об'єктів дослідження та допомагає враховувати їхні унікальні потреби.

Запропоновані принципи та методи дослідження сприятимуть розкриттю сутності волонтерської активності внутрішньо переміщеної молоді. Врахування історичного контексту дозволяє розуміти зміни в соціальній роботі та волонтерстві з плином часу, що є важливим для адаптації стратегій та підходів до сучасної реальності. Висновки цього розділу становлять тверду основу для подальших досліджень у сфері соціальної роботи, спрямованої на залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства.

– Теоретичні основи дослідження соціальної роботи:

У другому розділі розкрито важливі теоретичні аспекти соціальної роботи, спрямованої на залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Аналіз соціально-психологічних особливостей місцевої та внутрішньо переміщеної молоді став ключовим елементом для розуміння їхніх потреб, мотивацій та можливостей у контексті волонтерської діяльності.

Зазначена характеристика соціальної роботи в даному контексті визначила основні завдання та принципи, які повинні керувати волонтерськими програмами для внутрішньо переміщеної молоді. Розглянуті аспекти дозволили визначити необхідність індивідуалізованого та комплексного підходу до цієї групи населення.

Особлива увага надана школі волонтера як технології соціальної роботи. Вона виступає не лише інструментом для підготовки волонтерів, але й засобом активізації інтересу та підтримки молоді у волонтерській діяльності. Школа волонтера розглядається як засіб не лише передачі практичних навичок, а й створення сприятливого середовища для особистісного зростання та соціальної інтеграції.

Всі ці теоретичні аспекти створюють основу для розробки практичних стратегій та програм, спрямованих на залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Здобуті знання є важливим ресурсом для соціальних працівників, громадських організацій та інших зацікавлених сторін у створенні ефективних ініціатив у цьому напрямку.

– Розробка технології соціальної роботи:

У третьому розділі здійснено порівняльний аналіз застосування технології соціальної роботи в організаціях «БФ Карітас Запоріжжя» та «ГО ЙЕС». Цей аналіз спрямований на визначення та виділення ключових особливостей та успішних практик, які можуть слугувати прикладом для інших соціальних організацій.

На основі проведеного аналізу розроблені конкретні рекомендації для подальшого розвитку технології соціальної роботи з метою залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Рекомендації охоплюють

питання оптимізації процесів, удосконалення методів та забезпечення тривалої участі молоді у волонтерських ініціативах.

Зазначений порівняльний аналіз та розробка рекомендацій є важливим етапом у вирішенні практичних аспектів дослідження. Його результати можуть слугувати важливим керівництвом для організацій, що зацікавлені в розвитку та впровадженні програм залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерської діяльності. Цей розділ не лише аналізує існуючий досвід в застосуванні технології соціальної роботи, але й визначає шляхи для подальшого вдосконалення та адаптації стратегій до унікальних потреб внутрішньо переміщеної молоді в контексті волонтерства.

На ґрунті проведеного дослідження, запропоновані основні рекомендації з магістра розвитку залучення молоді до волонтерства, а саме:

- Розвиток програм залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства: Розробити та впровадити програми волонтерства, спеціально орієнтовані на внутрішньо переміщену молодь, враховуючи їхні потреби та унікальність;
- Створення шкіл волонтерів: Започаткувати ініціативи з створення шкіл волонтерів для внутрішньо переміщеної молоді, які будуть надавати не лише практичні навички, але й сприяти особистісному розвитку;
- Індивідуалізований підхід до залучення: Враховувати індивідуальні потреби та можливості кожного учасника волонтерської діяльності для створення ефективних та приємних умов участі;
- Застосування інноваційних технологій: Використовувати сучасні технології для залучення внутрішньо переміщеної молоді, включаючи онлайн-ресурси, платформи для обміну досвідом та медійні інструменти;
- Партнерство з організаціями та державними структурами: Розвивати партнерства з громадськими організаціями, державними установами та бізнес-сектором для створення спільних програм і ресурсів;

- Соціальна підтримка та психологічна допомога: Забезпечити доступ до соціальної підтримки та психологічної допомоги для учасників волонтерських програм, зосереджуючись на їхньому благополуччі та адаптації;
- Моніторинг та оцінка ефективності: Впроваджувати системи моніторингу та оцінки для визначення ефективності програм та внесення коректив у волонтерські ініціативи;
- Сприяння соціальній інтеграції: Здійснювати заходи для підтримки соціальної інтеграції внутрішньо переміщеної молоді через участь у волонтерських проектах.

Дослідження виявило необхідність та актуальність розвитку соціальних програм та ініціатив для залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства. Методологічні основи, теоретичні визначення та практичні рекомендації стали базою для подальшого вдосконалення соціальних ініціатив та впровадження ефективних підходів до роботи з цільовою аудиторією. Отримані результати можуть служити підґрунтям для розробки та впровадження програм, спрямованих на підтримку та розвиток волонтерської активності внутрішньо переміщеної молоді.

Це дослідження внесло важливий внесок у розуміння соціальних викликів, які виникають при спробі залучити внутрішньо переміщену молодь до волонтерської діяльності. Методологічні засади дозволили встановити відповідні рамки для систематизації та аналізу існуючих підходів. Теоретичні основи висвітлили ключові аспекти, які важливо враховувати при розробці та впровадженні соціальних програм.

Розробка технології соціальної роботи стала кроком вперед у практичному напрямку. Порівняльний аналіз досвіду в організаціях «БФ Карітас Запоріжжя» та ГО «ЙЕС» дозволив виділити оптимальні практики та ідентифікувати можливості для покращення. Рекомендації, розроблені на основі цього аналізу, стануть важливим інструментом для подальшого вдосконалення соціальних програм та стратегій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Амброзійчук О. Соціальна робота з внутрішньо переміщеною молоддю : теорія, практика, перспективи розвитку. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2022. 232 с.
2. Бабій А. В. Волонтерська діяльність молоді як інструмент соціальної роботи. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського. Серія : Педагогіка*. 2020. Випуск 101. С. 11-16.
3. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 176 с.
4. Беспалова К. О. Мотиваційні аспекти волонтерства: досвід західних країн. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. пр.* 2012. № 3 (15). С. 67–71.
5. Білоконь Т. Соціальна робота з внутрішньо переміщеною молоддю в Україні : виклики та перспективи. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2022. 184с.
6. Білоус Л. Волонтерство як елемент соціальної роботи з молоддю. *Соціальна робота : теорія та практика*. 2019. № 1. С. 13-19.
7. Бойко В. В. Соціальна робота з внутрішньо переміщеною молоддю у волонтерській діяльності. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота*. 2022. № 2 (32). С. 79-86.
8. Бойко Г. В., Овчарова В. С., Буренков В. О. Групова соціальна робота з залучення школярів та студентської молоді до волонтерства. *Науковий журнал Хортицької національної академії*. 2022. Вип. 1(6). С. 113–123.
9. Бондаренко А., Вдовцов Ю. Посібник по роботі з волонтерами. Київ, 2021. 164 с.
10. Бондаренко З. Організація волонтерської роботи майбутніх соціальних педагогів в умовах вищого навчального закладу : дис. канд. пед. наук : 13.00.05. Київ, 2008. 247 с.

11. Будяк О. В. Соціальна робота з молоддю як фактор розвитку громадянського суспільства. *Вісник НУБіП України*. 2022. № 2(97). С. 154-162.
12. Буренков В. О., Бойко Г. В. Роль школи волонтерства у формуванні професійної культури у майбутніх волонтерів. *Молода наука-2021*: зб. наук. пр.. студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. Т.2. С. 427-433.
13. Буренков В. О., Бутченко Т. І. Роль волонтерів в наданні соціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам в сучасній Україні. *Молода наука-2022*: зб. наук. пр.. студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених. Запоріжжя: ЗНУ, 2022. Т.3. С. 179-183.
14. Буренков В. О., Бойко Г.В. Роль волонтерства у підготовці молоді до трудової діяльності. *Молода наука-2023*: зб. наук. пр.. студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених. Запоріжжя: ЗНУ, 2023. Т.2. С. 362-367.
15. Буренков В.О. Сучасне значення молодіжного волонтерства в наданні соціальної допомоги постраждалим від військової агресії в Україні. *Соціальне прогнозування та проектування майбутнього: зміни глобальної безпеки як виклик миротворенню та медіації* : матеріали XII Міжнародної наукової конференції, Запоріжжя, 10 червня 2022 р. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2022. С. 153–155.
16. Вайнілович Н. Волонтерський рух у сучасному українському суспільстві : мотиваційний аспект. *Методологія, теорія і практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*. 2010. № 2. С. 407 - 410.
17. Вакуленко Н. О. Волонтерство як інструмент соціальної роботи. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 152 с.
18. Василенко К. А. Волонтер – це стан душі. *Волонтер*. 2001. № 10. С. 24 – 32.
19. Вікторова А. Волонтерство як форма соціальної роботи з молоддю. Київ : Освіта України. 2022. 140 с.

20. Вороніна О. В., Матвійчук О. В. Волонтерство як форма соціальної роботи з молоддю. Київ : Наукове видавництво «Професіонал», 2021. 120 с.

21. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : Методологічні поради молодим науковцям. Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.

22. Горелов Д. М., Корнієвський О. А. Волонтерський рух : світовий досвід та українські громадянські практики (аналітична доповідь). Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2015. 36 с.

23. Грицай І. В. Волонтерська діяльність як фактор розвитку молоді. *Наукові записки Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія : Соціальні та гуманітарні науки.* 2020. Випуск 10. С. 59-64.

24. Грінченко М. В., Осипенко О. В. Соціальна робота з молоддю : теорія та практика : навч. посіб. Київ : *Видавничий дім «Плеяда».* 2022. 300 с.

25. Заверико Н. В. Основи управління діяльністю волонтерів : посібник для керівників волонтерських груп та програм. Запоріжжя, 2004. 25 с.

26. Зайцева О. Соціальна робота з внутрішньо переміщеною молоддю : досвід України та країн Європейського Союзу. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2021. 216 с.

27. Ільїна М. В. Волонтерська діяльність молоді : соціально-психологічні аспекти : монографія. Запоріжжя : Науково-дослідний інститут педагогіки і психології, 2022. 264 с.

28. Калениченко Р. А. Волонтерство в соціальній роботі : навч. посіб. Київ : КиМУ, 2008. 86 с.

29. Капська А. Й. Соціальна робота : деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю. Київ : УДЦССМ, 2003. 220 с.

30. Квітка О. В. Волонтерська діяльність молоді: соціальний аспект. Київ : Видавництво Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2015. 200 с.

31. Кізіма Л. М., Шеремета Н. В. Волонтерська діяльність молоді в Україні : сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник соціально-економічних досліджень.* 2022. Вип. 1 (30). С. 153-160.

32. Клименюк Н. Волонтерська практика як одна із форм підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-педагогічної роботи в громаді. *Виховуємо громадянина*. 2010. № 1-2 (50-51). С. 101-107.

33. Клімова О. А. Вплив волонтерства на соціальну адаптацію внутрішньо переміщеної молоді. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота*. 2022. № 2 (32). С. 94-100.

34. Коваленко О. Волонтерська діяльність як засіб соціальної адаптації внутрішньо переміщеної молоді. Київ : Педагогічна думка, 2022. 160 с.

35. Кравчук Н. Волонтерська діяльність молоді як фактор розвитку громадянського суспільства. *Соціальна робота : теорія та практика*. 2021. № 2. С. 21-26.

36. Кривенко І. Волонтерство як метод соціальної роботи з внутрішньо переміщеною молоддю. Київ : Ліра-К, 2022. 100 с.

37. Лях Т. Волонтерство. Порадник для організатора волонтерського руху / авт. кол.: Т. Л. Лях, О. В. Безпалько, Н. В. Заверіко, І. Д. Зверева, Н. В. Зімовець. Київ : ВГЦ «Волонтер», 2001. 552 с.

38. Лях Т. Л. Види мотивації до волонтерської діяльності. *Вісник Запорізького національного університету*. 2011. № 2(15). С. 37 - 41.

39. Лях Т. Л. Волонтерство як суспільний феномен. *Проблеми педагогічних технологій* : зб. наук. пр. / Волинський державний університет імені Лесі Українки. Луцьк : Волинський академічний дім, 2004. Вип. 3-4. С. 139–144.

40. Лях Т. Л. Історичні засади соціально-педагогічної діяльності волонтерів за кордоном. *Волонтерство як ресурс соціальної роботи у громаді* : матеріали Міжнар. наук. конф. для студ. та аспір. «Обличчя соціальної держави» в рамках проекту «Покращення якості соціальних послуг дітям та сім'ям у громаді», Київ, 22–23 берез. 2006 р. Київ : Християнський дитячий фонд, 2006. С. 61–70.

41. Лях Т. Л. Менеджмент волонтерських груп від А до Я : навч.-метод. посіб. / за ред. Т. Л. Лях ; авт.-кол.: З. П. Бондаренко, Т. В. Журавель, Т. Л. Лях та ін. Київ : Версо-04, 2012. 288 с.

42. Лях Т. Л. Напрямки соціально-педагогічної діяльності студентських волонтерських груп. *Соціальна робота і сучасність : теорія та практика*. 2010. С. 332—333.

43. Матвеев С. Соціальні аспекти волонтерського руху : минуле та сьогодення. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 1 (3). С. 161 - 165.

44. Морозова О. І. Соціальна робота з залученням молоді до волонтерської діяльності. *Наукові записки Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : Соціально-економічні науки. 2019. Вип. 233. С. 145-150.

45. Муравльова О. Соціальна робота з внутрішньо переміщеною молоддю : виклики та перспективи. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2022. 220 с.

46. Овчарова В. М. Фактори ефективного здійснення соціальної роботи із залучення молоді до волонтерської діяльності на рівні громади. Київ : Видавничий дім «Плеяда», 2020. 100 с.

47. Олійник В. В. Соціальна робота з молоддю як фактор розвитку громадянського суспільства. *Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія»*. Серія «Соціологія». 2022. № 26. С. 34-42.

48. Омельченко А. В., Волкова Н. А., Супруненко О. В. та ін. Волонтерство як соціальний інститут : теорія, практика, перспективи. Київ : Видавництво Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2022. 336 с.

49. Осипенко О. Волонтерська діяльність молоді як форма соціальної роботи. *Соціальна робота : теорія та практика*. 2020. № 4. С. 17-22.

50. Особливості волонтерства та його розвиток в Україні / О. Г. Зима., В. О. Підгайна. Харків : Видавництво Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, 2011. 48с.

51. Павлюк К. С. Волонтерський рух : зарубіжний досвід та вітчизняні практики. *Інвестиції : практика та досвід*. 2015. № 2. С. 87–93.

52. Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проектів / заг. ред. І. Зверєвої, Г. Лактіонової. Київ : Науковий світ, 2004. 512 с.

53. Пісоцька О. Волонтерська діяльність як засіб самореалізаційної та соціальної адаптації внутрішньо переміщеної молоді. Київ : Видавничий дім «Академія». 2022. 180 с.

54. Пономаренко М. О., Федотова Т. В. Залучення молоді до волонтерської діяльності як елемента соціальної роботи. *Соціальна робота : теорія та практика*. 2017. № 4. С. 21-26.

55. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19 квітня 2011 року № 3236-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17> (дата звернення: 21.11.2023).

56. Пушкарьова І. А. Соціальна робота з молоддю в Україні : сучасний стан та перспективи розвитку. Київ : Знання, 2021. 240 с.

57. Руденко Н. В. Соціальна робота з молоддю в умовах волонтерства : теорія і практика. Київ : Видавництво Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2019. 224 с.

58. Степанюк О. Залучення молоді до волонтерської діяльності : теоретико-методологічні аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Міжнародні відносини*. 2022. Вип. 49. С. 111-116.

59. Скрипник О. О., Міщенко О. О. Соціальна робота з молоддю в контексті волонтерської діяльності. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2022. Вип. 147. С. 144-151.

60. Супруненко М. Я., Супруненко О. В., Бойко В. В. та ін. Соціальна робота з внутрішньо переміщеною молоддю : теорія, практика, перспективи. Київ : Видавництво Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2022. 272 с.

61. Супруненко О. В. Волонтерство як форма соціальної адаптації внутрішньо переміщеної молоді. *Видавництво Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2022. № 2 (32). С. 72-78.

62. Ткаченко В. М. Соціальна робота з внутрішньо переміщеною молоддю: виклики та перспективи. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Київ. 2022. № 2 (32). С. 87-93.

63. Тохтарьова І. М. Волонтерський рух в Україні : шляхи до розвитку громадянського суспільства як сфера соціальних відносин. *Теорія і практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2014. № 2. С. 156—161.

64. Тюття А. Т., Іванова І. Б. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посіб. Київ : ВМУРОЛ «Україна», 2004. 408 с.

65. Філоненко А. С. Соціальна робота з молоддю : теорія, технології, практика. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 352 с.

66. Шарапова Т. Роль волонтерства в професійному становленні майбутніх соціальних педагогів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Випуск. 97. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. С. 327-333.

67. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 464 с.

68. Шевченко Н. Соціальна робота з молоддю : залучення до волонтерської діяльності. Київ : Центр соціальних інновацій, 2019. 128 с.

69. Шипилов В. М., Шипилова О. В. Волонтерська діяльність молоді : теоретико-методологічні аспекти. Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2020. 288 с.

70. Школа волонтерів : навч. посіб. / за заг. ред. Г.С. Скитьової ; авт. кол. : Брик Я. А., Говорун Н. В., Дементьєв В. В., Лащук О. М., Мельник О. В., Потій О. В., Скитьова Г. С., Тищенко М. П. Київ, 2016. 166 с.

71. Шульга О. В. Психолого-педагогічні аспекти соціальної роботи з молоддю. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія : Психологія.* 2020. № 168. С. 229-236.

72. Юрченко І. В. Динаміка суспільно-політичної активності населення України. *Соціальні виміри суспільства.* Київ : Інститут соціології НАН України, 2005. Випуск 8. С. 188 – 202.

73. Янц Н. Д. Основи діяльності волонтерів : курс лекцій. Переяслав-Хмельницький : ПП «СКД», 2009. 200 с.

74. Hayton, John. They do treat us as a bit normal now: Students' experiences of liminality and communitas whilst volunteering on a sports-based outreach project. *International Review for the Sociology of Sport.* 2019. Vol. 53. No. 7. P. 86–89.

75. Lenares, Ian I., and Custer Deocaris. Volunteerism is Associated with Improved Student Soft Skills. *Journal of Interdisciplinary Studies in Education.* 2019. Vol. 8. No. 2. P. 57–73.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета

Волонтерство в воєнний час

Шановні респонденти, з метою дослідження стану та основних тенденцій розвитку волонтерства серед молоді в Україні просимо дати відповіді на такі питання.

1. До якої категорії Ви відноситеся?

1. Внутрішньо переміщена молодь

3. Інше: _____

2. Місцева молодь

2. Чи відоме Вам поняття «волонтерська діяльність»?

1. Так, відоме з особистого практичного досвіду волонтерства

3. Маю загальне уявлення

4. Ні, вперше чую про таку активність

2. Так, маю можливість спостерігати за роботою волонтерів

5. Інше: _____

3. Чи брали Ви участь у волонтерській діяльності?

1. Так, зараз займаюся волонтерством

3. Ні, не брав(ла) участі в волонтерській діяльності (перейдіть до питання б)

2. Так, раніше займався(лася) волонтерством

4. Як довго ви вже займаєтеся волонтерською діяльністю?

1. Менше 6 місяців

4. Більше 3 років

2. Від 6 місяців до 1 року

5. Інше: _____

3. Від 1 року до 3 років

5. Що мотивувало вас почати займатися волонтерською діяльністю? (Можна обрати декілька варіантів)

1. Бажання допомогти людям у спільноті

4. Встановлення нових зв'язків (друзів)

2. Бажання внести внесок у вирішення проблем

5. Інше: _____

3. Отримання нових соціальних і практичних навичок

6. Чи вважаєте ви, що волонтерська діяльність може мати позитивний вплив на ваше життя та життя оточуючих? Які переваги ви бачите у волонтерстві?

7. Чи стикалися ви з труднощами під час здійснення волонтерської діяльності?

1. Так 2. Ні 3. Інше: _____

8. Якщо ви відповіли «Так» на попереднє питання, будь ласка, опишіть основні труднощі чи виклики, з якими ви зіткнулися.

9. Чи вважаєте ви, що волонтери повинні мати спеціальні знання та підготовку, щоб здійснювати волонтерську діяльність?

1. Так 2. Ні 3. Залежно від виду діяльності

10. Чи вважаєте ви, що ваша волонтерська діяльність допомагає вирішувати проблеми та поліпшувати ситуацію у вашій громаді?

1. Так

3. Важко сказати

2. Ні

4. Інше: _____

11. Чи варто, на вашу думку, стимулювати молодих людей до включення до волонтерської діяльності?

1. Так, додаткова мотивація сприятиме більш продуктивній діяльності

3. Важко відповісти, знаю мало інформації щодо цього

2. Ні, це має бути добровільна безкорисна діяльність, і дізнаватися про неї молоді повинні з власної ініціативи

12. Чи відомі Вам напрямки, за якими здійснюється волонтерська діяльність?

1. Гарно орієнтуюся

3. Зовсім не відомо

2. Погано орієнтуюся

4. Інше: _____

Продовження Додатку А

13. **Які напрямки волонтерства на вашу думку є найбільш актуальними? (Можна обрати декілька варіантів)**

1.Робота з дітьми дошкільного віку	7.Допомога військовим
2.Робота з молоддю з особливими потребами	8.Допомога людям, що опинились у складних життєвих обставинах
3.Допомога тваринам	9.Гуманітарна допомога постраждалим від військових дій
4.Екологічні акції	10.Інше: _____
5.Допомога у підготовці та проведенні свят	
6.Допомога людям похилого віку	

14. **До яких видів волонтерства Ви могли б долучитися або займаєтесь зараз(підкресліть, що саме, з виділеного курсивом)? (Можна обрати декілька варіантів 2-3)**

1.Робота з дітьми дошкільного віку	7.Допомога військовим
2.Робота з молоддю з особливими потребами	8.Допомога людям, що опинились у складних життєвих обставинах
3.Допомога тваринам	9.Допомога в сортуванні гуманітарної допомоги
4.Екологічні акції	10.Допомога в розвантаженні гуманітарної допомоги
5.Допомога у підготовці та проведенні свят	
6.Допомога людям похилого віку	

15. **Маєте намір продовжувати займатися волонтерською діяльністю у майбутньому?**

1.Так	3.Не впевнений/впевнена
2.Ні	4.Інше: _____

16. **Які заходи ви запропонували б для поліпшення підтримки та умов для волонтерів? (Можна обрати декілька 2-3 варіантів)**

1.Збільшення ресурсів та матеріальної підтримки	4.Забезпечення психологічної підтримки для волонтерів
2.Покращення доступу до інформації та навчальних матеріалів	5.Підвищення координації та комунікації між волонтерами та організаціями
3.Організація тренінгів та семінарів для підвищення навичок волонтерів	6.Залучення додаткових джерел фінансування для волонтерської діяльності
	7.Інше: _____

17. **Чи рекомендували б ви іншим молодим людям долучитися до волонтерської діяльності? Чому так чи чому ні?**

18. **Чи маєте ви будь-які додаткові коментарі або пропозиції щодо волонтерської діяльності?**

19. **Ваша стать?** 1.Чоловіча 2.Жіноча

20. **Ваш вік?**

1.16-18	4.31-35
2.18-24	5.Інше: _____
3.25-30	

21. **Ваша освіта?**

1.Не маю шкільної освіти	5.Неповна вища
2.Базова загальна середня (9 класів)	6.Базова вища
3.Повна загальна середня (11 класів)	7.Повна вища
4.Професійно-технічна	8.Науковий ступінь

22. **Ваш рід занять?**

1.Студент (тільки навчаюсь)	4.Не працюю і не навчаюсь
2.Студент (вчусь і працюю)	5.Інше: _____
3.Працюю і не навчаюсь	

Дякуємо за вашу участь у цьому дослідженні! Ваші відповіді допоможуть нам зрозуміти роль волонтерів у воєнний час та знайти шляхи поліпшення умов для їх діяльності.

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Буренков Владислав Олександрович, магістрант 2 курсу магістратури, форма навчання денна, факультет соціології та управління, спеціальність «соціальна робота», освітньо-професійна програма «соціальна робота», адреса електронної пошти: vlad21burenkov@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Соціальна робота із залучення внутрішньо переміщеної молоді до волонтерства» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ (студент) Буренков В.О.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ(науковий керівник) Бойко Г.В.